

De corporali quod ob tactum **levi.**
impreguate sanctimonialis sanguineam
contraxit maculam. **levii.**

Item de corporali quod godefridus in
exultatione rupit et diuina uirtus repa
rauit. **Explicuit capitula.**

**Incipit nona distinctio de sacramento
corporis et sanguinis dñi nři ihu
xpi.** **Capitulum. I.**

Diuersa ecclē
sacramenta:
corporis et sa
guinis cristi
sacramentū
pretellit. In
ipso uia. ueri
tas et uita.

Via: quia digne accedentes ducit ad
deum. **V**nde et uianū dicitur. **V**eritas:
quia edentes xpo incorporat. **V**nde et
sacra cōmuniō uocatur. **V**ita: quia xpo
incorporatos in anima mori nō sinit.
Vnde et eucharistia dicitur: id est bona
gracia. **D**e primo saluator dicit. **E**go
sum panis uiuus qui de celo descendit.
Ecce uia. **Q**ui descendit ipse est et qui
ascendit. secum ducens omnia mem
bra sua: alia in re. alia uero in spe. **D**e
scōdo item dicit. **C**aro mea uere est abis
et sanguis meus uere est potus. **E**cce
ueritas. **A**ut et de tertio. **Q**ui māducat
panem hunc uiuet in eternū. **E**cce ui
ta. **S**imile intelligas de calice. **N**ec
absq; misterio de corpore et sanguine
xpi in nona distinctione tractandū
suspicio: quia numerū nouenarium
philosophus exterminatori oīm. id
est morti assignauit: et xpc qui ē uita

omni nona hora diei in cruce exspirauit.
Sacramentū hoc. fit in cōmemoran
onem dñice mortis. **V**nde apostolus
in prima eplā tessalonicensib; scribit
dicens. **Q**uocūq; manducabi
tis panem hunc. et calicem bibetis.
mortem dñi amābitis id est repre
sentabitis donec ueniat. ad iudiciū
scilicet. **I**ta glōsa exponit. **A**pparente
eo in glōria: cessabit figura. **O**mnia
que in superioribus distinctionibus
dicta sunt. scilicet de conuersione. de
contritione. de confessione. satisfacti
one et simplicitate. quedam sunt
preparamenta ad hoc sacramentū.
Nulle etiam uisiones magis fidem
robōrant. qm̄ cum eum quem sub
specie panis et uini latere credimus:
oculis corporeis intuemur. **N**o. **A**n
teqm̄ uisiones edisseras peto ut breui
ter me expedias. quid sit hoc sacramen
tum. que res sacramenti. que causa
institutionis. que forma. quis modus
conuersionis: quis modus signationis.
No. **D**e sacramento eucharistie nar
tandum est cū timore ac reuerentia:
quia magis in illo operatur fides qm̄
ratio humana. **A**udi tamen breuiter
que maiores nři de illo senserūt. **T**ra
sunt in sacramento hoc consideranda:
vniū quod tantum est sacramentum
alterum quod est sacramentum et res
terciū quod est res et non sacramen
tum. **N**o. **Q**uid est sacramentum
tantum. **N**o. **S**pecies uisibilis pa
nis et uini. **N**o. **Q**uid est sacramē
tum et res. **N**o. **C**orpus xpi propria
et sanguis. **N**o. **Q**uid est res et non
sacramentum. **N**o. **M**istica xpi

caro, ecclesie saluet unitas. **No** Quid dicitur sacramentum? **Mo** Quia sacre rei signum. Aliud ibi uidetur et aliud ibi creditur. **No** Que fuit causa institutionis? **Mo** Quia dominus ut dicit eusebius corpus assumptum ablaturus erat ab oculis nostris, et illaturus sideribus, necesse erat ut in die tene sacramentum ueri corporis et sanguinis consecraret: ut coleretur iugiter per misterium, quod semel offerebatur in precium. **No** Que est utilitas in hac institutione? **Mo** Duplex est in eo utilitas: quia in eius perceptione augetur uirtus id est caritas: et est medicinalis cotidiane infirmitatis. Unde augustinus. Iteratur cotidie hec oblatio licet Christus semel passus sit, quia cotidie peccamus peccatis sine quibus mortalis infirmitas uiuere non potest, et quia cotidie labimur, cotidie Christus pro nobis mystice immolatur. **No** Que est forma huius sacramenti? **Mo** Forma attenditur in uerbis et in rebus. In uerbis: quia cum hec uerba profertur, hoc est corpus meum, et post, hic est sanguis meus, conuersio fit panis et uini in corpus et sanguinem Christi. Unde ambrosius. Sermonem Christi hoc conficitur sacramentum, quia sermo Christi creaturam mutat: et sic ex pane fit corpus Christi, et uinum cum aqua in calicem missum fit sanguis, consecratione uerbi celestis. **No** Quis est modus conuersionis? **Mo** Modus est ineffabilis. Panis ut dictum est cum hec uerba proferuntur, hoc est corpus meum, dei uirtute per ministerium sacerdotis transit in corpus Christi. Simile

intelligas de uino: manentibus tamen accidentibus, colore saluet pondere et sapore. **No** Potest de aliquo grano nisi de frumento hoc sacramentum confici? **Mo** Sicut sanguis non conficitur nisi de uino et hoc expresso: ita nec corpus Christi nisi de frumento et hoc in pane redacto: quia dominus grano frumenti se compauit nec non et panem. **No** Quis est modus sumptionis? **Mo** Duplenter sumitur: spiritualiter et sacramentaliter. Bonus utroque modo manducat: malus uero sacramentaliter tantum. Sic non manducans manducat et ecomerso. **No** Quare sumitur sub duplici specie, cum sub utraque Christus sit totus? **Mo** Ut ostenderetur totam naturam humanam suscepisse: ut totam redimeret. Panis enim ad corpus, sanguis ad animam refertur. Hec tibi breuiter dicta sufficiant, quam in sententiis de his plenius tractatur. **No** Cum omnia que dicta sunt credenda: quatuor michi tamen probari desidero non sententiis sed exemplis. Primum est quod sub specie panis sit uerum corpus Christi natum ex uirgine, secundum, quod sub specie uini sit uerus eius sanguis: tertium, quod digne conficientes sint communicantes mereantur gratiam, indigne autem penam. **Mo** Dicam tibi plura de singulis exempla fidei nostre satis necessaria: que michi a personis probatis sunt relata. **de godechalco de uolmuthsteme qui Christum in specie infantis uidit in manibus suis.** ij.

Huit apud nos monachus quidam godechalco nomine de castro quidem uolmuthsteyne oriundus: et

in maiori ecclesia colonie canonicus.
Ante conuersionē satis extiterat lubri-
cus; sed bene morieratus. Modica ei
scientia litterarū inerat; sed spiritus
scientie et pietatis ad magnā uite
perfectionē illum prouexerat. Hic
cum ante hos sex annos in die nata-
lis dñi ad priuātū quoddam altare
missam cū multa deuotione et lacri-
mis ut ei moris erat inchoasset. soli-
cet puer natus est nobis. Facta q̄ trās
substantiacione; iam non in manibz
suis speciem panis. sed infantem pul-
cherrimū immo speciosissimū illū
pre filiis hominū in quem et angeli
prospicere concupiscunt: tenuit et vi-
dit. Cuius caritate succensus. et mira
pulchritudine delectatus: complexus
est eum ac deosculatus. Timens ta-
men morari propter circumstantes
super corporale dilectum posuit: et
ille ut missa perfici posset formam
sacramentalem resumpsit. Quidū
ille beatus uidit speciem infantis:
nullam ibi uidit speciem panis et
econuerso. Qui cum nescio cui uisio-
nem reuelasset. tacita persona sua
et ille alijs: quodam die de auctori-
te tante uisionis interrogatus me
audiente respondit. Certissime illa
die xp̄s hic uisus est: et nichil plus
dicere uoluit. Postea duobus sacer-
dotibus theoderico scilicet de lūreke.
et constantino uisionē reuelauit.
Quod intelligens wmandus infirma-
rius noster. posito eo in infirmitorio
ait. Bone frater godechalce: uidisti
in missa saluatorem? Respondente
illo simpliciter eam: adiecit. In q̄li

forma? In forma inquit infantis. Et
ille. Quid fecisti ei? Respondit. Oscu-
latus sum eum ante os suū. Ad quod
wmandus. Et quid postea actum
est? Ego ait super altare eū posui:
et reuerso eo in formā priorem sup̄si
illum. Eadem mortens confessus ē
abbati nr̄o dño henrico. *Nouit*
gloriosa sunt que dñs. Sed miror
si talia aliquādo reuelantur etiam
malis sacerdotibz. *Mo* Sicut hoīs
ad bonitatis remuneracōem: ita
non mūquā dñs malis sacerdotibus
se ostendere dignatur ad correctionē
Verbi causa. *de adolpho sacerdote q̄ in*
hostia uidit uirginē cū infante. agnū
crucifixū. iii.
Abbas predictam uisionē uisi-
tandi gracia pergens in frisiā au-
dam militi recitasset. ille adolpho de
dieferne recitata replicauit. Quod
ubi ille audiuit: suspirans ait. Ad
quid dñs deus uiris sanctis et ī fide
perfectis talia ostendit? Michi pō-
ri mei q̄ similibz qui sepe de hoc sa-
cramento dubitamus. huiusmodi
uisiones deberent reuelari. Die qua-
dam cum idem adolphus missam
celebraret. et ante agnus dei hostiā
leuasset ad frangendū. in ipsa hostiā
a uirginē in sede residere infantemq̄
in sinu seruare contemplatus est.
Nosse uolens quid esset ex altera pre-
mor ut hostiam uertit agnū in ea
conspexit. Quam rucum egrens
uidit in ea quasi per utrū xp̄m in
cruce pendentem capite inclinato.
Videns hoc sacerdos extimuit. diuisas
et deliberans: utrū ibi subsistere uel

missam perficere deberet. Cuius fle-
tibus dñs placatus sacramēto formā
priorem reddidit; et ille missam per-
fecit. Cumq; populus de tanta mora
miraretur, ipse ambonē ascendens
cum lacrimis populo uisionem retu-
lit: et signati sunt eadem hora ab eo
homines quinquaginta. Erat enim
octaua apostolorū petri et pauli. Nec
miror si sic perspicere et tam iocunde
sicut godechalvus eum uidere non
potuit quem cotidie sibi ad iudiciū
timolauit et sumpsit. Habebat enī
concubinā. Super tamen audiuit
q̄ uitam suam occasione ut spero
eiusdem uisionis emendare incipiat;
et feminā in monasterio scimoniali
um in runengen locare proponat.
Hec michi a bernardo monacho uito
reata sunt: ip̄s q; ab eodem adolfo.
Saluator corpis sui ueritatē in hoc
sacramēto ut prefatus sum bonis
sacerdotib; ostendere dignatur ut cō-
solentur: in fide mutantibus ut eri-
gantur. male uiuentib; ut terream-
tur. Ecce exempla. **De ep̄o luonice
qui xp̄m uidit in altari. iii.**

Onerabilis episcopus luonice
et magister lambertus deca-
nus sanctorum aplōrū in colonia.
cum ante annos paucos simul ad
curiam pergerent imperialem: et
in uia de scripturis sermōnaren-
tur. etiam mentio habita est de cor-
pore dñi. Decano in hoc sacramēto
effarente fidem xp̄i anā; episcopus
respondit. Ego noui sacerdotem
qui nuper oculis corporalib; xp̄m
in altari uidit. A quo cum decanus

personā tante uisionis dignā tunc
extorquere non posset. ultima die
quando separandi erant ab inuicem
episcopus ei confessus est quia ipse
esset. Hec idem decanus retulit prepo-
sito pleisensi: et ip̄e michi. Et uero de
us dubitantibus de hoc sacramento
etiam suam carnem ostendat: sub-
sequens sermo declarat. **De sacerdote
qui infra canonē dubitans uidit**

Nudam carnem. v.
Dondū puto duos annos esse
elapsos: q̄ sacerdos quidam de sacra-
mento corporis xp̄i dubitans i cas-
tro cui nomen wickinsburgh celebra-
uit. Qui cum in canone de tam mi-
rabili conuersione panis in corpus
xp̄i hesitaret. dñs ei in hostia carnē
nudam ostendit. Hanc cū uidisset
uir nobilis widekinus stans post ter-
gum eius: dicta missa sacerdotem in
partem traxit. et quid infra canonē
egerit uel cogitauerit diligenter in-
quisiuit. Ille uero tam de uisione qm̄
interrogatione territus: confessus
est et non negauit se eadem hora de
sacramento dubitasse. Et retulit u-
terq; se nudam carnem in hostia ui-
disse. Idem widekinus filiam habet
sifridi de runkel in coniugio filiam
sorens abbatisse de rindorp. que michi
anno preterito eandem uisionē reti-
tauit. Vis etiam nosse q̄ male uite
sacerdotib; dñs ostendat q̄ ab eis cru-
cifigatur. **No Volo. Mo** Audi uisi-
onem terribilem. **De sacerdote q̄ hosti-
am i ore ob maleficia seruās de ecc̄ia
egredi non potuit. vi.**

Sacerdos quidam luxuriosus

femina procabatur. Et cum illius non posset habere consensum, dicta missa corpus domini mundissimum in ore tenuit: sperans si sic illam deoscularetur, quod vi sacramenti uoluntas eius ad suos libitus inclinaretur. Sed dominus qui per zachariam prophetam conqueritur de huiusmodi sacerdotibus dicens, et me crucifigit gens tota die: tali ordine maleficia eius impediuit. Cum exire uellet de ostio ecclesie, sic sibi crescere uidebatur: ut laquear oratorum uertice pulsaret. Territus miser hostiam de ore suo extraxit, et quia mentis inops erat in angulo ecclesie eam sepeliuit. Timens uero ulionem diuinam super se citius uenturam: sacerdoti cuiusdam sibi familiari confessus est sacrilegium. Qui simul ad locum accedentes: reiecto puluere non reperierunt speciem panis sed formam licet modicam hominis in cruce pendens. Erat enim carnea et cruenta. Quid postea de ea factum sit uel quid sacerdos egerit non recordor: quia diu est ex quo hec michi ab hermano cantore uero cui historia satis nota erat recitata sunt. **Non** Deterior iste fuit crucifixoribus christi. **Mo** Verum est quia si illi cognouissent, nunquam dominum glorie crucifixissent. Iste cognitum contempsit, contempnendo crucifixus. Jam tibi satis probatum arbitror quod sub specie panis sit uerum corpus christi: et tam a malis quam a bonis sacerdotibus conficiatur. **Non** Si sacerdotes omnes talia audirent auditis quod crederent: puto quod plus quam modo deifica sacramenta honorarent. **Ad** Satis

mirabile est quod nos homines pro quorum salute hoc sacramentum institutum est tam tepidi sumus: cum bruta animalia uermes et reptilia in illo creatorem suum recognoscant. **De** **corpe domini in ecclesia fixato quod a bobo** **n** uulla que **inuenitur.** **Vii.** komele dicitur. nocte fures ecclesiam infringentes inter cetera etiam sacrum cum corpore domini inde tulerunt. Qui cum nichil aliud in eo preter reliquias et pyridem cum sacramento reperissent, nil profectus de eis curantes eandem pyridem super sulcum agri uille proximi ponentes confusi recesserunt. Mane cum rustici quidam cum aratro et bobus in eodem agro araret: uenissent quod animalia iuxta pyridem stupentes steterunt. Quod cum arator stimulari nec procederent, nunc recalcitrando nunc exorbando: iratus ait. Quis dyabolus est in bobus istis? Non enim dare uidere poterat: quia in ortu diei arabat. Diligens tamen circumspiciens: deprehendit ante pedes bobum pyridem et sacrum ecclesie sue iuxta illam. Tunc causam rebellionis non ignorans, omnibus in agro dimissis in uillam recurrebat: tam sacerdoti quam ceteris que acta sunt referens. Tunc omnes simul in agrum descendentes cum cruce, thuribulo et ceteris: corpus domini in ecclesiam reportauerunt. Quic processioni iuxta fuit gaudens prius de honore: qui michi ista recitauit. Similem honorem ei alii exhibuerunt de platea in lutum descendendo: sicut me dixisse recolo

distinctione quarta. caplō nonagesiō
octavo. Audi mīc de uermiculis. *De*

apulus qui basilicam corpi dñico fabi

Mulier quedam *cauerūt. viii.*
cum apes multas nutreret. et
ille non proficerent imo passim mo-
rerentur. cum contra hoc remediū
circumquaq; quereretur: dictum est ei
quia si corpus dñi inter illas locaretur
mor lues ip̄a cessaret. Que ecclesiā
adiens et se cōmunicare uelle simu-
lans. corpus dñi sumpsit: quod statim
a sacerdote recedens extraxit. et in uno
ex alucolis illud locauit. Mirra dei
potencia. Vermiculi creatorem ag-
noscentes. de sanctis suis dulcissimis
hospiti dulcissimo capellulam mite
structura fecerūt: in qua altare eius-
dem materie erigentes. sacratissimū
corpus super illud posuerūt. Et bene-
dixit dñs operibus eorū. *Procellu*
tempis cum femina idem uasculū
aperuisset. et iam dictū oratorium
considerasset expauit: currensq; ad
sacerdotem confessa est ei omnia. et q̄
egit et que uidit. Tunc ille assumptis
prothamis suis ad uasculū uenerūt
apes circumuolantes et in laudem cre-
atoris bombizantes abegerūt. capel-
lule parietes. fenestras. tectum. cam-
panile. ostiū. et altare admirantes
corpus dñi cū laude et gloria retule-
rūt. Iacet mirabilis sit deus in sanctis
suis: mirabilior tamen in huius mini-
mis predicatur. Ne ergo aliquis de
reterro tale aliquid presumat: referā
tibi rem terribilem quam michi āno
preterito magistra de insula sancti
Nicolai recitauit. *de pena mulieris*

palume propter corp' dñi qd sup oleres

Fuit in eadem *semiauerat. ix.*
insula puella quedam oblecta
laica tamen: quam et ego ibidem uidi.
hequisitis dyabolus a quodam sa-
cerdote cur tanto tempore tam crude-
liter hartdyfa de cogheme torqueretur:
per os puelle respondit. *Quare? Be-*
ne et optime meruit. Ip̄a altissimū
sup olera sua seminauit. Qui cum
uerbū minus intelligeret: nec ille
exponere uellet. sacerdos feminam
adiit: quid de ea dyabolus dixerit
exposuit: monens ne negaret si in-
telligeret. Que statim culpam con-
fessa est dicens. Verbū bene intelligo:
quod nūquā tamē homini a me
publicatū est. Quando iuuentula
eram et ortū excolendū suscepissem:
nocte quadam mulierem uagam
hospitio recepi. Cui cum dampna or-
ti mei exposuissem. asserens omnia
olera ab erucis deuorari: respondit
illa. Bonam te mīstruā medicinam.
Accipe corpus dñi et cōmune illud:
sicq; super olera spergas et statim
lues cessabit. Ego misera cui maior
cura erat de orto qm̄ de sacramento:
cum in pascha corpus dñi suscepissem.
et extractum de ore fecissem sicut edoc-
ta fuera. quod oleribus in remediū
michi teste dyabolo factum est in
tormentū. *No* Crudelior erat muli-
er hec ministris pylati: qui ihesu mor-
tuo pepercerūt. ne ossa eius cōmuni-
crent. *Mo* Idcirco usq; hodie luit pec-
catū illud maximū: et sunt cruciat⁹
eius mauditi. Attendant hanc penā
et si non culpam. qui deifica sacramē-

ta ad lucra temporalia uel quod exorabilius est ad maleficia conuertit. **Ena** uermes si reuerentiam circa hoc sacramentum negligant. aliquando pena mulantur. **De musca que circa corpus dñi in hora suspensionis uoluitans mortis**

Anno penam soluit. **x.** preterito cum quidam ex sacerdotibus nostris coram episcopo theoderico missam cotidianam de dñā nrā scā maria celebraret: in ipā hora fractionis musca grandis circa et supra calicem uolitare cepit ita importune. ut quasi in uelle intrare uideretur. Sacerdos tremens ac timens cū manū haberet occupatas. et muscam exsufflaret nec proficeret: henricū dyaconū qui hora eadem episcopo pacem porrigebat. rursus crebrius aduocauit. Tunc illa alacri uolatu alius labens presumptionis culpam ibi luit: quia post mortuam completa simplicatione atq; ablutione intuentē sacerdote quem turbauerat quasi lapillus inter corporale et calicem extincta fuit. Quam dyaconus de altari proiecit. **No** Satis me delectat horum oratio. **Mo** Enam dñs in simplici pane tanto sacramento assignato quādoq; miracula operatur. **De** uiribus qui hostias nō benedictas

rodētes lās nō tēgereūt. xi. **N**ondū ānus ut puto transiit: q̄ hostie plures a ministris propter fissuras siue pusculas reprobate in eberbacho: in fenestra altari cōtigua proiecte sunt. Accedentes uero mures nimia que erant extra circulos deuocabant. litteras et que intus erant i

nullo penitus ledebant. Sacerdota ista considerans: reputauit pro miraculo.

No Quid est quēdo q̄ mures uel uermes in sacramento altaris comedūt. **Mo** Species tantū. In illa xp̄s uidetur et tangitur: et ab indignis iuriat. Corpus eius uerū quod sub illa latet. glorificatū est. Et quia īmortale est non potest corrumpi: quia splēdidiū est non potest a nobis uideri: quia subtile est non potest a nobis palpārī. A sacerdote quidem tenetur sed non tangitur: nisi mediante specie. Species ip̄a uidetur. tangitur. frāgitur. masticatur. saccat. corūpitur. et iuriatur. Quādo aliquot horum attribuitur corpori xp̄i. de sp̄ne debes intelligere. Tanta est glōria huius sacramenti ut non solum bruta in quibus anima motabilis est. sed et insensibilia elementa uirtutē illius sentiant. Verbi causa. **De corpore dñi quod in flumē prociū hereticos dñi**

Tempore illo quādo **uersit. xii.** manifestari cepērunt hereses albienſes. quidam maligni uirtute dyabolica suffulti. quedam signa atq; portenta ostēderūt: quibus et easdē hereses corroborauerūt. et multos fidelū in fide subuerterūt. Sup̄ aquas ambulauerūt. et non sunt submersi. Cernens hoc sacerdos quidam fide catholicus et uita religiosus. sciens uera signa cum falsa doctrina esse non posse: corpus dñi cum p̄uide ad flumē ubi illi populus suas ostensuri erant uirtutes deportauit. Dixit q̄ in audientia oīm. Adiuuro te dyabole per eum quem in manib; porto:

ne in hoc flumine ad huius populi
subuersionem per hos homines tan-
tas exerceas fantasias. Post hec uer-
ba illis super undas fluminis am-
bulantibus ut prius: sacerdos turba-
tus corpus dñi in flumen iactauit.
Mora xpi potentia. Mor est ut eleme-
ntum tetigit sacramentum. fantasia ces-
sit ueritati: et pseudo illi. fr̃i quasi plu-
bium descendentes in profundum sunt
submersi. Dixit uero cū sacramento:
statim ab angelis sublata est. Vides
sacerdos hec omnia de miraculo quide-
erulauit: sed de iactura sacramenti
doluit. Totam uero noctem in lacrimis
et gemitu transiens: mane proxima
cū sacramento reperit super altare. H̃
nobis eodem tempore relata sunt. Aliud
in mari de corpore dñi contigit miraculum
**h̃c de corpore dñi quod naue confracta
ad reliquias nauis uatauit. xiii.**

Quando in illa magna expedicoe
naues ex omni pte alemannie
congregare mare intrauerunt: ob cau-
sas diuersas preceptum est sacerdotibz
ne in aliqua nauis corpus dñi serua-
retur. Que cum omnes iussu obtin-
perarent: una sola nauis fr̃isomni
obedire noluit: que citius inobedien-
cie penā soluit. Dei siquidem iudicio
confracta est: et p̃ris seruans corpus
dñi cum ceteris que in nauis erant eiec-
ta. Homines uero alius nauibus sub-
uenientibus liberati sunt. Et ecce ui-
dent enim in pelago natā-
tem: que tam celeri motu ad naues
festinabat ut uelificare uideretur.
Que cū in nauem unā recepta fuisset:
aliud in ea uisum est miraculum. Cū

operculum esset patulum nec zona cir-
ca nodum firmatum: inter undas illas
procellosas nec una quidem guttula
intrauit. Herimannus decanus sancti
geronis in colonia qui presens fuit
et hec uidit: pro magno miraculo ea
solet recitare. Terra etiam in hoc sac-
ramento suū recognoscat auctorem. **De
corpore dñi qd' colonie de manibz sacro-
tis labens lapidi miraculose impressi**

Plebamus sancte est. xiiii.
Columbe in colonia cū in quadā
sollemnitate paschali populum com-
municaret. hostia de manu eius lap-
sa cecidit sup pauimentum lateribus
stratum. Ut autem dñs se ostenderet
dñm terre sicut et maris: mox ut ho-
stia quantum ad speciem modici pon-
deris lapidem tetigit. lateris illi di-
ritia cessit: ita ut circulus et littere
in illo apparerent. quemadmodum
fieri solet cum molli cere sigillum imp-
mitur. Sacerdos territus mox hosti-
am leuauit: et laterem eruit. In quo
cum tam tpe qm multi alij tantum
miraculum uidissent et expauescent:
consilii inops sacerdos locum tam mira-
biliter hostia signatum rasit: puluere
ponens inter reliquias. Huic mira-
culo arnoldus monachus noster di-
xit se interfuisse. Ut etiam dñs ostē-
deret in aere potentiam suam: tale qd
fieri permisit. **De hostijs in anrode
clericali insania exultis. xv.**

In uilla que haynrode uocatur. ♥
sacerdos quidam est nomine euerar-
dus. Hic ante annos paucos ad ec-
clesie eiusdem festiuitatem uicinos
sacerdotes conuocauit. Sollemnizantibz

cis in uesperis circa altare et infantibus: unus ex eis que super altari cum corpore dñi pendebat casu euerit: et quinq; ex ea hostias excussit. Quod ubi conuenerit ceteri: mox organa sua suspenderunt. Querentibus eis hostias et non inuentibus: populo electo et foribus obseratis. dñi omnes angulos perscrutarentur nec comparerent: unus eorum diuino intuitu ambitum qui erat circa murum ascendit. ubi easdem hostias in modum crucis dispositas attendit. Erat enim idem circuitus multo altior pyramidi. Obsequens aer dño suo. corpus eius de pyrside lapsum excepit ne super terram laberetur: ubi ab angelis susceptum in locum illum sublimem deportatum est. hec michi a methilde magistra de uosennich relata sunt. Cognouit et ignis sacramenti huius uirtutem.

de ecclesia combusta et corpore dñi

Non est intacto. xvi.
Qui quod quedam ecclesia in provincia nostra exusta est. Cumque omnia que cremari poterant in cinerem fuisset redacta: flammis sopites homines intrantes solam pyramidem cum corpore xpi illesam super altare reppererunt. Quod pro miraculo magno sicut reuera fuit conuictio prioris loci sancte marie et alijs qui pluribus referentes deum glorificauerunt: plurimum per hoc in fide confortati. Ecce habes ex his que dicta sunt euidentissima argumenta. quod omni creature rationabili ut homini. irrationabili ut animalibus. insensibili. aque scilicet terre. aeri. et igni: manifesta sit uirtus diuini

huius sacramenti. *No* Satis michi probatum est quod sub specie panis sit uerum corpus xpi: nunc autem uerum eius sanguinem esse sub specie uini similiter michi exemplis ostendas. *Mo* florentis consimiles causas esse subsequenti uisionum quas et precedentium. Quibusdam ut iustis forma sanguinis ostenditur ad denotationis sue remunerationem: de sacramento dubitantibus. ad confortationem: male uiuentibus. ad correctionem. Ecce exempla. *de abbate daniel qui formam sanguinis uidit in*

Bone memorie calice. xvi.
Daniel abbas sconaue. quinq; prior noster. cum die quadam missam celebraret: formam humani sanguinis in calice uidit. Et quia tunc temporis non fuit sibi conscius aliquis mortalium: eandem uisionem nequaquam sibi ad uiderium sed ad consolationem concessam sperauit. Huius uisionis testis est gerhardus monachus noster. aliquando cocononius eius in maiori ecclesia colonie. Comparatur uisio hec uisioni godeschalci. qui dñm uidit sub specie panis in forma infantis. sicut dictum est capitulo secundo. Porro quod aliquam formam sanguinis quibusdam de sacramento dubitantibus ostendatur ad confortationem: sermo sequens declarat. *De heilando sacerdote qui formam humani cruoris in*

Heilardus calice uidit. xvi.
Sacerdos de wunnslop cum die quadam in ecclesia eam dicta missam diceret. et de sacramento ex inuisione dyaboli periculose dubicaret:

quando uentū est ad orationē dñicam
ubi calix discoopertus deponi solet: hu-
mani cruoris speciem in illo uidit et
expauit. Ac si ei diceret dñs. Si nō cre-
dis sacramento: ueritatem discas ex-
perimento. Et cum fides uia sit ad
speciem: species hec sanguinea te re-
ducatur ad fidem. Durauit autē forma
illa usq; ad summationē. Interfuit eide
misse hildeboldus comes de lumbere:
uir fide et opere parū catholicus. Her-
lardus uero sibi timens. magistro io-
hanni decano aquensi uisionē retulit:
a quo ego illam didici. Et autem hu-
iusmodi uisiones qñq; fiant nō solū
ex culpa sacerdotis. Imo etiam ex per-
fidia circumstantiū: subsequēs pro-
bat exemplum. *De uice hildensheimensi
qui in canone uidit calicem cū dubi-
tante sanguine dñi exuberantē. xix.*

Retulit michi iam dictus magist-
r iohānes aliam de sanguine dñi
uisionē satis terribilem. Cū in ecclesia
sancte walburgis in hildensheim vn-
de ipse oriundus est. sacerdos missam
celebraret nomine alberto: cuius qui-
dam post tergū eius stans. cum ea q̄
ibi tractabantur minus crederet. li-
quorem ita in calice exundare uidit:
ut ad iustar olle feruentis super efflu-
ens totam altaris superficiem operi-
ret. Qua uisione satis est territus: et
spero q̄ per illam ad fidem sacramenti
sit reductus. Habebat autē liquor
exuberans formā sanguinis huma-
ni. Ac si ei uoce xpi diceretur. Ego i ara
crucis propter te sicut aqua effusus
sum: et tu de medicina tua dubitas.
De hericwino scolare qui uidit formā

sanguinis in calice in rylene. Cap. xx.

Iohannes pastor de rylene *Cap. xx.*
frater carnalis monachi nri bernardi
missam quadam die celebravit: et mi-
nistravit ei scolaris quidam adultus
nomine hericwicus. Qui cum post per-
ceptionem corporis et sanguinis xpi
uinū calicem infunderet: uisibilis cruo-
ris formam in eo uidit. Sacerdos uero
uidere non potuit: et ideo forte quia ipse
in culpa non fuit. Idem adolescens cleri-
catum deserens factus est miles: et us-
q; hodie se xpi sanguinē fundere ostē-
dit quia multos depredatur et affligit.
*Referam tibi aliam uisionē de qua mi-
chi non constat utriū propter sacerdo-
tis aliquot meritū siue culpam. uel
circumstantiū ostensa sit. De hildebrando
sacerdote de mestede qui uidit speciem
cruoris in calice cū duob; militibus*

Hildebrandus sacerdos. *xxi.*
de mestede iuxta conuiciam cū
die quadam missam celebraret: frā
transsubstantiatione sanguinē sepe
dicto modo transformatū uidit in ca-
lice. Volens tanti miraculi habere tes-
tes: duos milites ex suis prochiatis
qui eidem misse intererant aduocauit.
Qui cum non uini sed cruoris speciem
cum sacerdote uidissent expauerunt
ualde: multū tamen confortati sunt
in fide. *No* Satis expeditus sum de
sacerdote et circumstantibus: sed mi-
ror si aliquādo huiusmodi miracula
contingāt propter eos qui p̄sentes nō
sunt. *Mo* Etiam frequenter. *De cor-
porali sacramento infuso q̄ ablut nō
potuit donec inclusa dubitas illi*
Sacerdos quidam uidet. *xxii.*

in dyocesi colonienſi quadā die miſſā celebrans uulto dei iudicio calicem cū ſanguine in canone fudit ſuper corporale. Quod ſtatim humani cruoris concepit formā. Tuncq; dēa miſſa ſacerdos iunius merens ſuper calicem illud lauſſet: rubeū colorem abluere non potuit. Tunc amplius territus orationes omnibus proſtratis ſuis inſtituit: corporale lauit ſed nō p̄fecit. Quo uifo tollens ſacrū lintheum rodolphum ſcolastiā colonienſem virum magni nominis accerſuit caſū expoſuit: corporale oſtendit. et q̄ nullo liquore color ille ſanguineus ablui: nulla q; arte ſive oratione poſſet dele- ri conſeſtatus eſt. Cui ille ſicut uir prudens reſpondit. *Eſt ne aliquis in perſonā ueſtra. qui de hoc ſacramēto dubitet?* Reſpondit ſacerdos. *Eſt quedam inclufa: que frequenter inde dubitat.* At ille. *Oſtendite illi: forte idcirco deus ueſtigia ſanguinis i hoc corporali deleſi non ſunt: quatenus eis uisus illa in fide roboretur.* Quod cum ſcī fuiſſet. expauit mulier et cre- didit: et deus ſtatim priſtinū colorem lintheo reformauit. *Item de corporali infuſo in quo ſanguis hūan⁹ appuit.*

Similis caſus contigit. *.xxiii.* apud nos: ſine tamē diſſimili. Cum ſacerdos quidam in eccleſia cui⁹ nomen exadit ſicut et ſacerdotis. uul- ſam feſtinanter et negligenter diceret: calicem fudit. Timens uero pro tāta negligentia ſi ad aures prelatorum deueniret diutius ab altaris officio ſuſpendi. caſum ſuppreſſit: dicta q; miſſa corporale complicauit et abiit.

Estimabat enī quia nemo uidiſſet. Erat enī ſacerdos ille et forte adhuc eſt male uite: uagus et negligens ualde Campanarius uero quē negligentia minime latuerat. poſt diſceſſum ſacerdotis corporale renoluit: et ecce ſāguis rubeus ac madens in omnibus partibus per quas liquor caditis de- fluxerat apparuit. Territus homo de tam mirabili uisione. ſtati coloni- am accurrit. conradū mīe prepoſitū maiorem tunc decanū ceterosq; pri- ores conuenit: et quid predicto ſacer- doti contigerit. quid ue uiderit per ordinem recitauit. Cui preceptum eſt ut tali die allato ſerum corporali colo- niam reduet. ut et ueritatem plen- us agnoſcerent: et qualiter de tanta negligentia ſatiffaciendū eſſet plen- us deliberarent. Ego eodem tempore ueni coloniā. et recitata ſunt nichil omnia hec a bernardo maioris eccle- ſie canonico. Quid uero poſt hec actum ſit non intellexi. *Eſt ne tibi adhuc ſatiffactum tot et tantis exemplis: an adhuc plura requiris?* *No.* Sic michi ſatiffecit oratio tua: ut iam nō dico credam ſed quod amplius ſciam poſt conſecrationē in ſpectu uiri uerū eſſe ſanguinē epī. Cum enī apoſtolus dicat fidem eſſe ſubſtantiā rerum ſperandā rī argumentū nō appare- tū: que uisū tam manifeſte ut dictū eſt percipiūtur: iam non credūtur. ſed ſcīūtur. Quod ſub tam multipli- ci teſtimonio uisum eſt: me uidēſe reputo. *No.* Adhuc ſubiūgam duo exempla: per que cognosces q̄ etiam quōq; dñs in ſimplici liquore operetur

miracula ad honorem tanti sacramenti.

De infirmo cui ablutio cōuersa est in

Sacerdos quidam **sāgnē. xxiii.**
Sicut michi alius quidā religio-
sus sacerdos retulit. infirmū aliquem
uisitauit. Erat idem infirmus laicus
ad modū religiosus. Qui aut sacerdo-
ti. **Dñe non hodie celebrastis.** Respon-
dente illo etiam: egrotus subiūxit. Pe-
to ut manus quibus tractastis sacru
xpi corpus et sanguinē abluatis co-
ram me: erit q̄ mee infirmitati eadē
ablutio antidotū. Quod cū fecisset:
aqua in crathere mūdo recepta est.
De qua cum bibisset infirmus: resi-
duam in cistam poni iussit et dilige-
ter operiri. Postea cum eandem aquā
requireret: puer ad cistam accedens
non aquam in crathere sed purum
sanguinē reperit. Quo allato, pro
sacerdote missum est: a quo in ecclesiā
deportatus inter reliquias positus est.
Mo. Quid sentis de sanguine isto? **Mo.**
Non credo fuisse xpi sanguinē. quia
aqua in illum minime uertitur: nec
uinū quidem absq̄ debita sacerdotis
benedictione. Deus uero ob deuotio-
nem hominis clemētiam mutauit:
ut ostenderet q̄ eundem sanguinem
quem sacerdos cotidie sumit in ecclā
sacramentaliter: fidelis quisq̄ in omni
loco possit sumere spiritaliter. **De**
frā cui ultima ablucō i pane suscep-
ta cōuersa est in sanguinē. xxv.
Quedam nobilis femina de enthe-
nich sicut a quodam edocta fuerat.
terciam ablucionē ex digitis sacerdo-
tis in pane recepit: credens si eandē
per quatuor partes agri reconderet.

q̄ nulla aeris intemperies uel grando
segetes lederet. Panem interim i sacri-
nto reponens. dum tempore oportu-
no accederet quatenus eum per agrū
suū diuideret: in sanguinē eum coa-
gulatum uidit conuersum. Territa-
minis marito eum ostendit. atq̄ sa-
cerdoti. Pro qua re omnes a priorib;
coloniensib; citati. sacerdos satis pu-
nitus est: illis uir se excusantibus q̄
nullū foret maleficiū. Non enī placet
deo si ad aliquos usus temporales sa-
cramenta illa conuertantur. **Non**
Placet quod dicis. Nunc peto ut exē-
pla proferas de digne conficientib;.
Mo. Prius tibi ostendere uolo qualis
debeat esse uita sacerdotū digne confi-
cientū. **Qualis esse debeat uita**
sacerdotum. xxvi.

Gloria uite sacerdotalis in duob;
precipue consistit: castimonia uideli-
cet et sciencia. Debet enī castus esse et
litteratus. Exemplū castimonie ha-
bes in zacharia patre sancti iohānis
baptiste. de quo lucas sic ait. Et scū
est ut impleti sunt dies officii eius:
abiit in domū suam. Vitis sue tempe-
pontifices templi tantū officiis mā-
cupati. non solum a cōpleru uxoru
sed etiam a domorū ingressu abstine-
bant. Prostris autem sacerdotibus
a quib; non carnalis successio. sed
spiritalis perfectio queritur: qui
cotidie presto debent esse altari: per-
petua castitas indicitur. Quis uero litte-
ratus debeat esse: testis est malachi-
as qui dicit. Angelus scientiarū est:
et legem ex ore eius requirent. Hinc
est q̄ hely sedebat ante fores tabernaculi:

ut responderet omni querenti. Audi
quid illiterato sacerdoti per osee dicat.
**Quia tu scienciam repulisti: repellam
te ne sacerdotio fungaris michi. No**
**Numquid omnes sacerdotes illiterati
repellendi sunt a domino? No** Non. Qui
bus deest usus sciencie exterioris: ha
beant ut predictum est lumbos pinctos
et lucernas ardentes in manibus id est
opera bona. **Et** si sibi commissos illumi
re non valent verbo predicationis:
ad diuinum amorem illos accendere
studeant exemplo bone conuersationis.
**Intolens sacerdos ad altare dei. laua
re debet faciem. os. et manus: id est
maculas cogitationis. locutionis et
operum. in labro enim quod fecit mo
yses ex speculis mulierum. Aqua est co
ntritus: manu tergum confessio. Quod
illa abluunt: ista abstergit. Specula
mulierum sunt exempla sanctarum
animarum. fides scilicet abrahe. obedi
entia ysaac. lenitas iacob. mansuetudo
moysi. humilitas dauid. zelus helye.
pietas ioseph. castitas daniclis. In his
si sacerdos se considerauerit: facile cog
noscat suam imperfectionem. **No** Qua
lis esse debeat conficiens satis ostendit
ur: nunc me expedias in quibus consistat
potencia conficiendi. **No** Que de his
legi uel audiui: paucis uerbis explica
bo. **Que exigantur in sacerdote ut
corpus possit conficere. xxvii.**
Prima exigitur in sacerdote ut pos
sit conficere: ordo. uerba. intentio.
Quartum est substantia panis et uini.
No Et si post benedictionem panis. ni
hil per negligentiam non esset in calice.
No Et consuetudo: ne ordinis nostri**

cogimur credere ibi esse corpus christi: quia
benedictionem panis non repetimus
sed calicis tantum. Simile sentio si sacer
dos post prolationem uerborum illorum
hoc est corpus meum. subsisteret. uerum ca
licis benedictionem perficere posset. Ma
gister petrus cumque et sequaces eius
hoc non concedunt. dicentes non posse
fieri transubstantiationem panis in cor
pus christi donec prolata sint hec uerba.
hic est sanguis. et cetera. Quibus multi
doctorum contradicere uidentur in suis
scriptis: similiter et uerba euange
lica. Prius dominus panem benedixit por
rigens illum discipulis ad manduca
dum: iam non panem sed corpus suum.
Postea quando cenatum est aliquo interual
lo interiecto. benedixit calicem. Quis
dicere audeat ibi non fuisse corpus christi:
nisi calice prius consecrato? Nullus om
nino. **No** Est ne in tali calice sanguis christi.
No Etiam in corpore non in calice. Ad
eum corpus christi est sine sanguine: nec
tamen ibi est per conuersionem. quia
ante prolationem horum uerborum. hic est
sanguis. unum non est conuersum in
sanguinem. **No** Da michi exemplum
quod sub specie panis sit corpus christi ante
quam calice benedicatur. **No** Superi
us capitulo secundo. habes exemplum in uisi
one godefridi qui mox prolatum his
uerbis. hoc est corpus meum. uidit christum
in forma humana. **No** Si statim
christus est ibi totus: superflue uidetur
michi calice consecrari. **No** Sub
duabus ergo speciebus celebrat hoc
sacramentum ecclesia: ut anime et
corporeis susceptio in christo. et utriusque
liberatio in nobis significetur. Nec

plus sub utraque nec minus sub altera tantum sumitur hoc sacramentum. Eadem ratio enim est ut ait hylarius in corpore xpi que in manu preestit. De quo qui plus colligebat non amplius habebat. nec qui minus parauerat minus inueniebat. **Non**

Satis de hys expeditus sum. **Mo.**

Non inutiliter hys premissis uideamus quantum gratie et glorie mereantur sacerdotes digne conficientes. **De sac-**

doce i cuius manibus xpc uisus est infra

in hemerode canonem. xxviii.

Sacerdos quidam senex henricus nomine ante paucos menses defunctus est. uir sanctus et iustus; qui annis plurimis in eodem cenobio fuerat sacrista. Hic cum die quadam in choro conuersorum ad altare sancti iohannis baptiste celebraret; quidam ex conuersis circumstantibus saluatorem in effigie hominis in manibus eius contemplatus est. Ipse tamen sacerdos non uidit. Hec michi retulit quidam ex senioribus domus illius. **de abbe**

hymano in cuius manibus hencus uisus

xpm uidit in missa. xxix.

Quum in eodem claustro et ad idem puto altare dñs hermannus die quadam missam diceret. henricus conuersus de hart. cuius supra sepe memui. in canone columbam miri candoris uirtutis calicem uidit residentem. Vidit et ante summationem infantem pulcherrimum; qui ex manibus eius usque ad summam crucis ascendere uisus est. Qui mox descendens sub specie panis a sacerdote sumptus est. Ex qua uisione colligitur quod sub specie panis sit

ueritas corporis dñi; et quod illa ineffabilis transsubstantiatio auctoritate fiat spiritus sancti. **Hermannus** uero uisione non uidit. **Mo.** De malis sacerdotibus questio michi nulla est; quare autem boni sacerdotes cum quem in altari esse credunt non uideant satis amiror. **Mo.** Ut non uident sed credendo amplius mereantur. Fides non habet meritum ut ait gregorius; cui humana ratio prebet experimentum. Cum idem hermannus tunc prior existens in hemerode. nocte quadam infra matutinas deum orasset. ut sibi aliquid reuelare dignaretur de statu suo; mox ut residens oculos clausit. quidam ei assistens foris in quali cyphi a conuiuantibus portari solent argentei ostendit. Ipse uero sicut michi retulit orationis premisse remuiscens. cum intra se diceret. quomodo pertinet ad statum tuum uisio foris humilis? Ille statim superiorem thecam cuius sacrum in nodum desinebat manu suspendit; et ecce uidit precidem dñi corporis. cathena aurea ex eodem nodo dependentem. Sicque uisio disparuit. Et cognouit prior corpus fuisse dñicum. quod iugiter theca sui cordis per memoriam circumferre consuevit; sperans ex hoc suum statum in oculis dñi minus esse despectum. Quantum in sacerdotibus digne celebrantibus gratia ascendat et merita crescant; uisiones subnere declarant. **de sacerdote qui infra canonem a terra suspenditur. xxx.**

Non quidam sacerdotem ordinis dñi. qui hanc gratiam accepit a dño; ut quotiens cum deuotione

missam celebrat. per totum canonem usque
ad sacramenti consecrationem in aere ad
mensuram unius pedis se stare senti-
at. **N**ec mirum. deuotio enim ignea est et
semper nititur sursum: nec magnus pedo
si quis sibi attrahat suum exterius domi-
ciliū. Interior uero est casa siue domici-
lium mens est. In qua maiorem habet
potestatem: quia illam in celum subleuat.
Cumque tantam gratiam ab alio quo-
dam sacerdote eius amantissimo com-
perissem. scire uolens ueritatem. non
absque timore ab ipso cepi sciscitari que
audieram. Qui statim rubore perfu-
sus: cum me confundere nollet ita esse
confessus est. Quando festinanter et
sine deuotione celebrat. uel quā strepitu
circumstantium impeditur. predicta
ei gratia subtrahitur. **N**o Quantū
ex his colligo summū silentiū sacerdotis
deuotio in missæ silentio requirit. **M**o
Verum dicis. si sacerdos legalis oratu-
rus pro salute populi solus intrauit
in sancta sanctorū. et omnis populus
sicut de zacharia legitur erat foris ex-
spectans hora tucenti. ne orantem im-
pediret: quantomagis sacerdos gra-
cie qui iam non corruptibile pro una
gente sacrificiū. sed pro totius mundi
salute patri offert filiū. summā in alta-
ri pacem requirit et silentiū. Vnde et
beatus ambrosius post eum angelū
monere solebat populi: ut a tussi et
ab omni inquietudine se temperaret
tempore canonis. **Q**uero deuotio ig-
nea sit et sursum nitatur ut prefatus
sum: subsequens in his demonstrat.

de ulrico monacho uilariensi,
uilaris basilicani Capit. xxxi.

ante hoc biennium monachus quidam
defunctus est nomine ulricus: iuue-
nis disciplinatus et ualde graciosus
tam corpore quam mente uirgo. Hic cum
quinto decimo die ante mortem suam
missam celebraret: sicut michi retu-
lit loci predicti prior. uenerabilis in-
clusa uida nomine. cui deus multa
reuelare consueuit. globum igneum
super caput eius conspexit. Erat enim
tunc temporis grangiarus. Qui
cum infirmatus in extremis ageret
et abbas deesset: dixit ei quidam ex
circumstantibus. Velleis dominum ab-
batem uidere? Etiam inquit ualde il-
lum uidere desidero: ut presens congaui-
dere posset michi eunti ad nuptias.
Et adiecit. Cras habebitis propter
me festum: scilicet duas missas. Quod
ita factum est. Nam altera die dicta mis-
sa in conuictu post primam. erat enim
kalendas octobris. animam uirginem
efflauit: que a celestibus paranum-
phis suscepta in etherei thalami
ad nuptias agni: et ad amplexus
sponsi deducta est. Post tertiam uero
celebrata pro eo missa sollemniter
in conuictu: secundum quod ipse prederat
terre commendatus est. Et sicut michi
dixit dominus wilhelmus nunc abbas in-
lariensis tunc prior ibidem: nec unum
quidem peccatum mortale deprehendere
potuit in eius extrema et generali
confessione. Fuerat siquidem magnae
speciei iuuenis uultum habens angelicum:
moribus bonis adornatus. natione
coloniensis. **Ad** Ulricum quantum ad
predictam uisionem similem uidemus
sancto martino: de cuius capite cum

sacramenta offerret etiam globus igneus emicuit. **Mo** In utroque signum fuit magne deuotionis; cuius auctor spiritus sanctus est. qui in igne super apostolos apparuit. Unde non immerito a sacerdote ante canonem sursum corda habere monemur. **de sacerdote qui dñs tantā contulit deuotionē ut uenter eius diripi uideatur. Cap.**

Aliū itidem noui. **xxxij**
Sacerdotem cui accedenti ad altare tantam dñs sepe contulit deuotionē; ut eius uenter sicut scriptum est in iob quasi mustū absque spumaculo quod lagunculas nouas diripit ebullit. Et sicut michi confessus est adhuc eū uiuit; tam uehementes motus non nunquam in corde eius deuotio excitauit. ut pectus diripi uideretur. Oportebat eum motus eosdem propter circūstantes reprimere. Quia peccatorū uincula huiusmodi impulsus non diriperent. Huic congruit illud dauidicum; dirupisti uincula mea. et cetā. **No** Puto qualem mundis manibus sacrificent. qui tam flammam pectus habent. **Mo** Quia huiusmodi sacerdotes non solum multas sed lucidas manus tempe sacrificii habeant; sequentia declarant. **De richimude que hostiā in eleuatione ad instar cristalli uidit plucidā. xxx.**

Qum die quadam sacerdos in quidam in monte scē walburgis celebraret diuina. religiosa uirgo richimudis cuius nomen in distinctione octaua caplo septimo. post tergum illius stans hostiam in eleuatione tam lucidissimā uidit. et

tam perspicuā ac si fuisset cristallina; et radio solari perlustrata. Nec impendebant pollices sacerdotis quibus hostiā tenebat in aliqua parte hostie claritate; quia eadem gratia pollices dotabatur. **Accidit tamen factam ibi fuisse puto transsubstantiationem. Vocabatur autem sacerdos wilhelmus; etate quidem iuuenis sed uite regularis; in capella iuxta missam professus. Visionem hanc richimudis quā superiori nostro gerlaco retulit; et ipse michi. No** Si tanta claritas fuit in pane ut opinaris nondum benedicto; puto magnū esse fulgorem in ipso corpore dñico. **Mo.** Hoc sequens uisio prodit. **de deuotione eiusdem quā contabat et de claritate quā uidit super altare infra canonem.**

Qum eadem **Cap. xxxij.**
richimudis sicut ab eius ore audiui in predicta ecclesia ad missam matutinalem staret infra canonem circa sacramentū martiniā contemplata est claritatem. Putans primo quod radius solis per fenestram demissus altare illustraret. propius accessit; et ecce claritas eadem paulatim se oculis eius subtraxit. Et intellexit statim quia lux eadem fuisset ex claritate corporis xpi. non ex sole naturali; cuius ortum eadem hora longe precesserat. De ipsa uero richimude et de eius deuotione circa sacramentū corporis xpi mira dicturus sum. Quando uero gratia comunicandi accedebat ad altare aliquando ante perceptionem aliquando post labebatur. tenebat trahebatur. nunc mentis excessum. nunc corporis defectum incurrens; ita

ut dicere posset cum iheremia. Factus
est quasi ignis flammigerans in ossibus
meis: et defici suferre non sustinens.
Videntes hec sacerdotes sepe turbaba-
bantur: et circumstantes admira-
ti sunt. Hec de sacerdotibus digne ce-
lebrantibus dicta sufficiant. Vis
nunc audire aliqua de hijs qui digne
accedunt: et tamen sacerdotes non
sunt. **Mo** Volo et desidero ualde. **Mo**
Quantum apud deum mereantur glorie
et dulcedinis. quantum gratie et forti-
tudinis. quantum salutis et honoris
digne communicantes seu comunica-
re desiderantes: uariis tibi pandam
exemplis. **De femina religiosa braban-
tie quam xps propriis manibus coicauit.**

Rondum duo anni. **xxv.**
Elapsi sunt quod quedam religio-
sa femina in brabantia uida nomine
de uilla que thornibus dicitur arden-
ter nimis communicare desiderans. gra-
tiam esurienti sibi a sacerdote suo im-
partiri humiliter et instanter pos-
tulauit. A quo repulsam passa. dicens
te illo non debere feminas laicas per-
libitu suo communicare. sed certo tem-
pore. fleuit illa et ingemuit. Cuius
ardorem summus sacerdos attendens:
qui diu eam passus non est fraudari
a desiderio suo. Eadem enim nocte cum
in stratu suo iacens uigilaret et ora-
tionibus uacaret: saluator cum multo
splendore cubiculum eius ingressus:
pyxidem in qua corpus eius in ecclesia
solebat poni: propriis manibus
portabat. Erat quoque circa eum fra-
glantia miri odoris et multitudo
angelorum in circuitu eius: qui con-

corditer cantabant antiphonam. **Specto-
sus forma pre filiis hominum.** et cetera.
Cumque illa beata ad tantam gloriam
extupesceret: stans coram ea dominus ait.
Quia sacerdos ille corpus meum tibi ne-
gauit: ego meis manibus te comunica-
bo. Quod et fecit: hostiam unam de pre-
ide tollens. Sicque recessit. Erat autem
alia femina religiosa eius socia. in
eodem cubiculo iacens et ipsa uigi-
lans: que omnia que dicta sunt uidit.
Quod cum ignoraret altera estimans
eam sopore depressam: mane susci-
tata est ab ea. utrum nam aliquid ui-
disset. Que respondit. Etiam. Hec et
hec de te uidi. Tunc certior de uisione
effecta mox ecclesiam intrauit: altera
re adiit. sacerdotem per quasdam uer-
borum ambages quid de corpore domini
facere uel ubi illud reponere soleret
interrogauit. Cui cum locum ostendisset:
subiecit. **O**si michi liceret semper hic
uersari: et respicere ad locum hunc
sanctum. Petiuit etiam sibi thecam
referari. Quod cum factum fuisset:
ait sacerdoti. **N**ostis domine quot hic re-
posueritis particulas. Sic enim hosti-
as uocare solent. Respondente sacer-
dote. etiam optime: subiunxit mulier.
Rogo ut numeretis illas. Quod cum
ille fecisset. et una minus reperisset:
ex nimio terrore pene amens effec-
tus. corruit et fleuit. Cuncta siquidem
firmacula. tam sermum quam pyxidem sal-
ua inuenerat. Tunc eum femina co-
solata est. quid uideris uel quid te hos-
tia actum sit exposuit: monens ne
de cetero a tanta gratia tam uehe-
mens desiderium repelleret. Hec nobis

relata sunt a iohanne monacho nro
qui eodem tempore de predicta uilla
ueniens ueraciter ea ibidem contigisse
cognouit. **No** Benedicta sit gloria
dñi de loco sancto suo. **Mo** Non mino-
ris glorie est quod sequitur: et si non
tam manifestum. **De hildegunde uidu**
a quam xps per scriptum coicauit.

In uilla lubbelare **Capl. xxxvi**
que duobus miliaris distat a colo-
ma. uidua quedam honesta et religi-
osa erat hildegundis nomine: amica
dñi henrici abbatis nri. Hec more
illius uidue euuangelice pene nuq̃
recedebat de templo. ieiunans et obse-
crationibz seruens deo: habebat au-
tem filium militem iuuenē nomine
wilhelmū: a quo modicu ei impende-
batur honoris amoris et consolatio-
nis. Et cum habundaret iuuenor na-
ture sinebat illam egere: multis mo-
dis eam exasperans. Non est recorda-
tus scripture dicentis. Maledictus a
deo qui exasperat matrem. Similia
perpeffus est a muru: uore filij. Que
cum infirmata ad extrema deuenisset:
dixisset q̃ ancille. **Fac me habere sacer-**
dote ut comunicem: illa uerba eius
ad murū dicens. **Dñā meā petit sacer-**
dote. Cui illa sub stomachando respō-
dit. **In ebdomada ista accipit corpus**
dñi. et tamen uidetur michi q̃ adhuc
uiuat. Et adiecit indignādo. **Vade**
uoca illum. Qui cū uenisset cū corpore
dñi: ait infirma. **Quare uenistis**
dñe. Respondente sacerdote. ut comi-
municem uos: illa subiecit. **Dñs me-**
us ih̃s xpc cuius corpus petiui iam
hic fuit: presentialiter: et suis m̃ibz

me comunicauit. Ex hoc nuq̃m suspi-
ciam illud ab homine. Post aliquot
uero dies defuncta est. Et quia scriptū
est: qui non honorat patrem et ma-
trem non letabitur in filiis. Dñs ea-
dem ebdomada wilhelmū primogeni-
tum extirxit: reliqui uero eius libe-
ri cum fere essent duodecim secundū
ordinem infra breue tempus omēs
defuncti sunt. **De conuerso liuone q̃**
coicare desiderans hostiam reperit in

Retulit nobis **ore suo. xxxvii.**
Dñs bernardus de luppa abbas
liuonie. nūc episcopus ibidem: rein-
satis gloriosam. Cum quidam sibi
memini conuersus qui nuper fidem
susceperat. monachos comunicare
uidisset. et sibi hoc minime licere cog-
nouisset: stans contra altare commu-
nicandi desiderio suspirauit. Et ecce
pius dñs sine sacerdotis ministerio
de altari per sacramentū descendere
dignatus est in os eius. Qui mox
hostiam aperto ore ostendens et cau-
sam tante gracie manifestans cūc-
tos qui aderant in stuporem conuertit.
Cancem enī hostiam defuisse repere-
runt in altari. Simile huic contigit
ante hoc bienniu: quod tanto erat
mirabilius quanto sensui humano
profundius. **Item de erkenbaldo cui**
idem contigit cū ei ab occasione cog-
nati sacramentū fuisset negatum.

Eerkenbaldo de **xxxviii.**
burban uir nobilis erat et po-
tens: tantus amator iusticie. ut mil-
lam in iudiciis reciperet personam.
Hic cum grauiter infirmaretur lec-
tog decumberet: in proxima camera

tumultu. clamoresque femininas audiuit. Qui cum de causa suscitaretur. nullus ei circumstantium ueritatem dicere presumpsit. Tunc mittens unum de pueris. ait. **P**recipio tibi sub interminatione oculorum tuorum: ut dicas inuicem ueritatem. Cui ille pauens respondit. **D**ne domnicellus meus filius sororis uestre feminam in opprimere uoluit: et hec fuit causa clamoris. **A**d quod uerbum ualde commotus: dicit militibus. **I**te et suspendite illum. **M**ilitibus obediens simulantes: postquam egressi sunt dixerunt adiuuicem. **S**i occiderimus hunc iuuenem nobilem. et dominus noster sicut opinabile est mortuus fuerit: uel morte multabimur uel erimus extores. **O**mnia tamen iuuenem intimantes. et ut presentie sui amicum se subtraheret commones: post horas aliquas ad dominum suum ingressi. se eius impleuisse mandatum affirmauerunt. **Q**uinto uero die iuuenis estmans amicum de culpa esse placatum uel firmitatem: aperto ostio introspexit. **Q**uem ut infirmus conspexit: uerbis blandis iuxta se sedere precepit. **U**no uero brachio collum eius stringens. et manu altera cutellum suum clam extrahens: gutturi eius infixit et occidit. **Q**ui cum planctu et dolore multorum sepultus: toti provincie incussit horrorem. **S**ed et ecclebaldo additus est dolor dolori. adeo ut in ualescente infirmitate pro episcopo mitteret. petens sacrum sibi corpus domini deferri. **Q**ui cum uenisset: ille cum multis lacrimis et contritione cordis omnia peccata sua confessus est: tunc

ta tamen iuuenis interfectione. **S**uper quo episcopus miratus respondit. **Q**uare subitocitis parricidium quod commisit in cognatum uestrum? **D**icente illo. fuit ne hoc peccatum. **S**ubiecit episcopus. **E**tiam crudele mihi. **E**t ille. **E**go neque peccatum in domino neque a deo michi remitti deponco. **R**espondente episcopo. ego uobis christi corpus non tradam nisi parricidium idem confiteamini: subiicit uir nobilis. **S**atis me dicit illum non occidisse ex aliquo cantore sine motu ire: sed solummodo ex dei timore. zeloque iusticie. **N**umquam aliquis filium sororis plus diligere potuit: quam ego illum dilexi. **S**i michi corpus domini mei negaueritis: ego illi corpus et animam meam committo. **H**ec enim dixit et egit propter exemplum: ne iusticie et iudicis derogare uideretur. **V**ix enim pontifex limen domus ingressus fuerat: et ecce egrotus eum reuocauit dicens. **R**euertimini dne episcope. reuertimini **V**idete si in pice habetis corpus domini. **Q**uod cum fecisset nec aliquid in ea reperisset: subiicit ille. **E**cce. quem michi negastis. ipse se michi non negauit. **A**pparuitque hostia in ore eius. **E**t impletum est in eo quod per sapientem dictum est. **D**iligite iusticiam: qui iudicatis terram. **S**etite de domino in bonitate et in simplicitate cordis querite illum. quoniam inuenitur ab hijs qui non temptant illum: apparet autem eis qui filium habent in illum. **E**piscopus uero pauens tantum miraculum ubique diuulgauit: per quem etiam quibusdam

abbatibus ordinis nri innotuit. qui
anno preterito illud in caplo generali
recitauerunt: cunctis deū glorificanti-
bus. qui facit mirabilia magna solus.

No Valde me letificat horū relatio. **Mo**
Aduerte nunc quanta sit in corpore
xpi dulcedo. **De corporali dulcedine**
scāmonialis quā precepit in cōmione.

Noui quādam . **rrrr.**
sanctimoniam ordinis nostri:
que illam a dño accepit gratiam. ut
quādo cōmunicat tantam ex ipso sa-
cro corpore dulcedine sentiat: ac si
mel receperit. Non saporem panis s;
mellis ut dñi in masticatione sentit
tota illa die. maxime ante pceptionē
cibi corporalis: saluā habens melli
fluam. **Nec mirū.** Legitur em̄ de mā-
na q' gustus eius fuerit quasi simi-
le cum melle. Est autem eadem scā-
monialis uirgo uite uenerabilis.
cuius psonā supprimo. eo q' adhuc
uiuat: et se prodi non pmitat. **Itē**
de abbatisa q' mirā sensu dulcedine
in sacra cōmione. xl.

Similem gratiam et forte maio-
rem audiri collatam fuisse
dñe aleydi prime abbatisse monas-
terij ciuitatis westfalie. Hec quon-
dam corpus dñi a sacerdote sus-
cepit. non panis soliditatem inter-
dentes. neq; panis saporem intra os
sensit: sed ipm sacramentū quasi
fauū mellis sine masticatione per-
guttur eius defluxe: sicut mira-
bilis uirtute omnia eius interiora re-
plerentur. Quando defuncta est
dñs florentius abbas de campo scē
marie qui pater eius fuerat spiri-

tualis. atq; confessor: post sepulturā
eius omib; qui confluerant eandē
gratiam predicauit. **No** Si de cada-
uere leonis ut legitur in libro iudiciū
egressa est dulcedo. non miror si de cor-
pore xpi qui est leo de tribu iuda dul-
cedo egreditur. **Mo** Iuste moueris.

Videtur huic bte congruisse illud spō-
si in canticis canticorū. Fumus distil-
lans labia tua sponsa. subaudiis est
tibi corpus meum. **No** Que tibi uide-
tur fuisse causa illius dulcedinis in
sacramēto atq; liquefactionis. **Mo**

Ardor perfecte caritatis qua estuabat
Nam cum esset naturaliter uel poti-
us ex abstinentia et laboribus semp
pallida atq; maculenta. quociens eā
cōmunicare contigit. ita inflāma
batur: ut facies illius igneo calore
resplenderet. Legitur in exodo q' in
calescente sole. liquefiebat maxima.

Maxima sua albedine atq; dulcedi-
ne significat xpm. qui ait. Ego sum
panis uitæ qui de celo descendi. Et
bonū sit bonis cōmunicare: dñs b;
tibi pandam exemplis. **De cōuerso q'**
cōmunicaturus uidit xpm sanguine
suū quasi stillare in calicem. xli.

In clauetro cuius sepe memini sicut
nichil scripsit quidam ex sacerdotib;
domus eiusdem. in quadam sollep-
nitate uarietatis dñi. fratres ad
sacram cōmunionē se preparabāt.
Cumq; pacem iam accepturi post
agnus dei terre ut moeris est proci-
berent: uidit frater quidā puerū
ihesum. non tamen quasi recentem
natum: sed in cruce quasi passum.
cuius omnia uulnera cruore stilla-

uant: quem tamen calix sanctus sub
ter positus totum recipiebat. Unde
frater ille tantis sumendis sacramen-
tis se indignum reputans: ad superi-
ora stalla diuertit. alijsq; inuictib;
ut procederet se non processurum
signauit. Prima autem cantata a
his ad caplin exeuntib;: ipse ad ora-
tionem faciendam diuertit. Veniens
q; ad altare scē crucis orationi itēdit:
et uidebatur ei tempus breue pre de-
uotionis magnitudine. Cumq; ora-
tionē protraheret. et abire tempus
non sentiret: apparuit ei bēa dei ge-
nitric maria et alloqui eū dignata
est. Cur inquit hodie sacrosanctum
corpus et sanguinem dilecti filij mei
non sumpsisti? At ille non ore sed cor-
de se indignū clamabat. Ad quod be-
ata uirgo maria respondit. Tu te i-
dignū cogitas: et quis putas tanta
re dignus esse potest? Hanc igitur
offensam tibi condonabo: sed uide ne
de cetero simile feceris. Igitur cum
orationi intentus et confabulacōi
bēe marie uirginis delectatus. quasi
in extasi captus esset tandem ad se
rediit: et ad caplin post alios accur-
rere festinabat. Ibat: et ecce occurre-
bant illi aliquanti fratres sacra alta-
ria circumuidentes: caplin uero finitū
erat. Ipse autem nesciens et se tempes-
tine ad caplin accurrere estimans ad
huc orabat: sed subsequens monach^{us}
signū tertie pulsauit. Tunc demū in-
telligens que circa se gerebantur: s;
ab hac noxa se illi ad soluendū com-
misit: qui eum sic absentauit. **De**
conuerso qui uidit sacerdotem in

os alterius conuisti mitte pulcherrimū
bat post hec in cena **puerū . xlii.**
dñi quidam frater ad sacram com-
munionē. Fuit plane in maxima
corpore et diffidentia: ita q; etiam
si fieri posset uellet se sacre comuni-
oni non interesse. Procebat igitur
ad altare uel potius eundo se quasi
subtrahere: adeo ut sequentibus
esset molestus ipm̄q; propellerent.
Cumq; uentū esset ad gradū presbi-
terij: conuersus uidit aliū fratrem
de quo supradictū est sequentē. Ve-
nitq; illi in memoriā uisio quedam
quam ab illo didicerat. ac subito
mutatus in utrū alterū: ibat spi-
rans et anhelans spiritu iudicij et
ardoris accensus quasi furmus et
inflāmat. ita ut se uix capere
posset. In tali ergo spiritu cū esset.
et iam ad altare alacriter festinaret:
uidit ille subsequens ex signis appa-
rentibus interioris hominis illius
statū conuenit. Iurante se uag
illo iste posterior puerū speciosissi-
mū manib; sacerdotis desuper alta-
re accipi: et in os illius fratris depo-
ni. Et cum uideret terre prostratus
ipm̄ quem uiderat adorauit. Non
sine autē super hac uenia illius
quidam: eo q; inordinate fecisse uide-
retur. Et conuenit eū unus in au-
dientia plurimū: se eum proclama-
turū. At ille causam ei qui sciebat
comisit. ut ab hac eum uerecundia
tueretur. Qui inuict et spm̄ silentij
et quietis: et non mouit illum.
Porro ille qui puerū ihesum susce-
perat et portabat: ibat et reuertē

batur in similitudine fulguris cho-
ruscantis. Incedebat et ferebatur in
orbulo cordis. in ardore spiritus uehe-
mentis: et in tantam sp̄e ebrietate
deuenerat. ut quasi a sensu alienat⁹
prope modū se non sentiret: et uix
ad stallū suū sine titubacōe rediret.

No Si se a sacra cōmunionē subtra-
hentes. a b̄tā dei genitrice maria sic
corripuntur: si ip̄e dei filius sub eodē
sacramento tam ueraciter et glorio-
se percipitur: et ex ip̄a p̄ceptione ca-
ritas incenditur: ammodo libētius
cōmunicabo. **Mo** In sacra eucharis-
tia qm̄ multiplex sit gratia. uirtus
et medicina: subiecta declarabunt
exempla. **De episcopo parisiense q̄
in fine suo per sacram cōmunionem sen-**
sum recepit. xliij.

Magister mauricius parisiēsis
episcopus ante mortem suam tam
grauiter infirmatus est: ut materia
capta in cerebrū sensum ei subtraxe-
rit. In tali defectu positus. cum corp⁹
dñi cum instantia postulasset. et hii
qui circa eum erant propter sensus
inopiam illud ei dare non auderent:
procuauerūt cum sacerdote ut hosti-
am non benedictam apportaret. Q̄
cum uenisset cum multa reuerentia
qualiter debebat ep̄m cōmunicare:
mor ut limen domus sacerdos atti-
git: episcopus clara uoce clamauit.
Tolle tolle: non est dñs deus. Reuela-
uerat deus auriculam eius: ut intel-
ligeret quid circa se ageretur. Scimp̄-
te sacerdote. nec non et alijs qui ade-
rant: reuersus est uerū corpus xpi
deferens. Quod cū uerbis catholicis

ualde atq; compunctius adorans.
deuote suscepit: cum quo et sensum
ad dei gloriam subtrahitū perfecte
recepit. Sic q; in bona confessione
plenus fide et caritate migravit ad
dominū. **De puerulo qui hostiā nō
benedictā nō esse corpus dñi rep̄hēdit.**

Simile contigit. **xliiij.**
Quidam infantulo: sicut fr̄es
eius carnales ludolphus et heidenri-
cus monachi n̄ri michi narrauerūt.
Qui cum infirmaretur spiritu scō
afflatus. corpus xpi sibi dari petiuit.
Cumq; eum parentes compescerent:
ille fortiter clamauit. Date michi
corpus dñi. Delatum est uerbū ad
sacerdotem. Qui cū diceret. non est
secrū tali puero qui non intelligit
quid sit. dare corpus dñi: hostiam ei
detulit non benedictam. Quam cū
ei porrigere uellet et diceret. ecce hic
est corpus dñi: ut dñs ex ore infantis
perficeret laudem et destrueret p̄fidia
multorū. qui de eodem sacramento
male sentiūt: inspirauit puero ut
responderet. Quare me uultis decipe-
re? Non est corpus dñi quod michi of-
fertis. Ad quod uerbū sacerdos amirās
et puero aliquid diuini inspiratum
arbitrans. sacram ei cōmunionem
attulit: quam ille deuote satis susce-
pit. **No** Sicut considero per desideria
eucharistie. uterq; istorū meruit sp̄m
prophetie. **Mo** Tante uirtutis est illi-
us desideria. ut per sp̄ritū quidā etiā
reuelationibus illustrentur. Verbi
causa. **De cōuerso qui per desideria cōi-**
uerti sp̄m meruit prophetie
Quidam cōuersus quidam. xlv.

de campo scē marie cum in quadam sol
lemnitate peteret a magistro suo licen
tiam eundi ad monasteriū gratia cō
municandi. et ille non concederet: cete
ris euntibus ipse tristis remansit. Ha
bebat enī maximū desiderium cōtandi.
Eadem nocte et sequenti die. omnia q̄
intra monasteriū spiritualiter age
bantur: diuinitus ei sunt reuelata.
Et licet absens esset corpore spiritu tñ
presens fuit: cōmunicans spirituali
ter. et si non sacramentaliter. Reuersis
fratribz ipse eis per ordinē indicauit.
quis missam maiorem celebrasset: q̄s
legisset epistolam. quis euangelium:
similiter ad uigilias. qui monachi q̄s
lectiones uel que responsoria cantas
sent. cunctis mirantibus exposuit. **No.**
Quantū ex hoc loco conuicio: non bene
faciūt qui tam salubre desiderium im
pediūt. **No.** Hoc uerum esse sequens
narratio declarabit. **De femina reli
giosa que cōmunionē sibi negata
dulcedinē eius sensit in gusture sili
odorē ex remoto percipiens. xlv.**
Quedam religiosa uirgo secula
ris tamen: cum a sacerdote suo
corpus dñi peteret. ille iratus cū indig
natione respondit. Vos mulieres sp̄
multis cōmunicare scdm libitū ur̄m:
et non dedit ei. Illa uero per totam
missam et postea diu in ore et ī gut
ture suo tantam sensit dulcedinē: ut
non dubitaret adesse totius dulcedi
nis auctorem. Eadem uirgo cū die
quadam ex remoto uideret deferri cor
pus dñi: miri odoris sensit ex eo fra
glanciam. Quam tanto plenius p
cepit: quanto Sacramento plus ap

proximauit. Gerlacus supprior n̄r
hec michi retulit: dicens se ab ore pre
dicte uirginis audiuisse ea. **No.** Cū
corpus dñi tante sit dulcedinis tāti
q̄ odoris: miror quare solo eius elu
corpora non sustententur. **No.** Corp
dñi licet ore p̄cipiatur. magis tamē
tibus anime qm̄ corpus est: nec nobis
incorporatur sed x̄po nos incorporat.
Atamen q̄ corpus cōmunicantes
quandoq̄ sustentetur illo. duplici ti
bi pandam exemplo. **De femina q̄
solo corpore dñi n̄r ih̄u x̄pi uixit.**
Femina quedam sicut. **xlv.**
monachus noster bevericus qm̄
q̄ scolasticus sancti andree michi re
citauit: ex multa deuotione sepe so
lita erat cōmunicare. Que quanto
plus cibum celestem cepit appetere:
tanto amplius corporalem cepit fat
tidine. Quod ubi sensit: ex p̄missione
sui sacerdotis. singulis diebus dñicis
cōmunicauit. Cui cibus ille uitalis
tantam contulit fortitudinē: ut sine
omni esurie corporali proximā expecta
ret dñicam. Hoc multo tempore ac
titans: gratiam sibi collatam p̄dicto
sacerdoti confessa est. Ille uero cū ep̄o
loca rem tam mirabilem recitasset:
timens episcopus aliquid fallacie ēē
in causa. sicut uir sapiens respondit.
Cum denique uenerit ad te loco dñici
corporis hostiam ei porrigas non be
nedictam: per quam citius relin
quas experieris ueritatem. Quod cum fe
cisset sacerdos. femina temptatam
se ignorans. mox ut domū rediit tam
uehementer esurire cepit: ut mortu
tam se crederet si nō oculus mādugaret.

Currens tamen prius ad sacerdotem et eandem famem pectus suis imputans. pedibus illius se prosternit: et gratiam diuinitus collatam sibi subtractam lacrimabiliter exposuit. **Q**uod ubi ille audiuit: gaudius ualde gratias egit deo qui facit mirabilia magna solus. Et dedit ei uerum christi corpus. Cuius uirtute mox omnis esuries cessit: et gratia subtracta accessit. Episcopus uero hoc audiens a sacerdote: et ipse deum glorificauit. **N**o. Rem retinas ualde miraculosam. **M**o. Si helyas propheta in fortitudine panis ordei celi ambulauit quadraginta diebus et quadraginta noctibus usque ad montem dei oreb: quid miraris si femina hec incolumis potuit uiuere pasta pane uite. Aliud habes supra exemplum de uirgine de quida. que preter christi corpus nichil comedit excepta uina quam sugebat. In distinctione septima. capitulo uicesimo hoc repies. Audi nunc rem satis gloriosam. **D**e milite qui uirtute sancte communionis in duello triumphauit. **xlviii.**

Ludowicus comes losensis pater huius qui adhuc super est: etiam comitiam tenebat de renheche. Cui propter absentiam miles quidam ministerialis bene natus. multas inferebat iniurias: sua sibi usurpando. et homines ad comitiam pertinentes depredando. Quod cum ostendit amicis suis comes conquereretur: et die quadam diceret nobili uirgo qui ab eo bona tenebat. quare michi non capitis illum predone. respondit. Bene eum caperem si essem securus quod a uobis in

corpore non lederetur. **Q**uod cum accepta fide cepisset: comes sophisma faciens. protinus sepulchrum fieri iussit. in quo militem mollibus inuolutum sine pena poni fecit: sicque terra operitum extiterit. Cuius cognati mox furentes coram imperatore friderico auo huius qui nunc regnat. contra prefatum uirum nobilem cum multa uociferatione querimoniam deposuerunt: dicentes quod accepta pecunia comiti illum tradiderit. Cumque imperator sciret innoceat dampnare uolens: miles quidam honestus ascenso scammo. loquendi licentiam petiit et obtinuit. **D**ne inquit: medietatem uir uerborum audi uistis. Si miles presens esset: forte se bene excusaret. Respondete imperatore. licentiam habeas adducendi eum: miles militem adduxit. Cum cum per aduocatum plene se excusasset: instigantibus aduersariis imperator respondit. Verba sunt: non sic penam euadet. Resistente ei milite qui illum adduxerat. et dicente. dne. si cum leseritis nunquam de cetero uerbis uestris credetur: placatus imperator adiecit. **M**odo liber abscedat: et si a me uel a meis postea captus fuerit. traditionis penam exsoluet. Cumque uir nobilis uenisset ad lumen palatii. sciens longas regibus esse manas: stans et apud se deliberans rediit ad iudicium dicens. Dne. non possum effingere manus uestras. tantum presumo de mea innocentia et dei misericordia. ut in instanti paratus sim me defendere secundum quod iusticia dictauerit. Et cum sum nobilis. iuri meo cedo. Respondit imperator. **M**odo loqueris sicut

probus uir. **Q**uesitus est in parte aduersaria miles fortissimus: qui cum singulari duello impeteret. Die uero altera uir nobilis pmissa confessione corpus dñici suscepit: sicq; spem habens in eodem sacramēto. cū aduersario suo circulum pugnaturus intrauit. Quem cum ille sicut uir ualidissimus impelleret et propelleret. et uenisset simul ante imperatorem: audiēte tñ imperatore qm̄ circumstantibz principibus. pugil clara uoce ait ad militem. **D**ic michi comedisti aliquid hodie. **R**espondente milite. etiam. corpus dñi mei comedi: miser ille subleuit. **E**tā si dyabolum comedisses: hodie te prosternam. **U**t autem pius dñs sacramenti uirtutem ostenderet. mox post uerba blasphemie uires blasphemio subtraxit: et militem suū adeo roborauit: ut illum coram se minaret ut puerū nec stare posset. **Q**ui tandem se reddidit. **S**icq; per esum dñici corporis miles fidelis uictoriam adeptus. cū multa gloria ad sua liber repedaui. **H**ec nobis retulit theodericus monachus n̄r quādoq; comes in weda. qui duello interfuit: et hec que dicta sunt uidit et audiuit. **I**gitur sacra cōmunio salus est anime et corporis. **De milite qui suspensus mori nō potuit dñi cōtactus**

Miles quidam nobilis . **XLIX.**
terram habens et castra. apud predictū fridericū a multis accusatus est q; prouinciā spoliaret. Quem cū sepius citasset et non compauiisset. tandem proscripsit: mandans suis ut illum caperent. **Q**ui cum lateret non tamen minus rapinas exerceret:

casu a quodam ex officio captus. patibulo scdm̄ q; imperator preceperat appensus est. **T**ercia die miles quidam preteriens cū uideret illū: ait seruo suo. **D**eus qm̄ pulcher hō iste erat. **R**espondente seruo uir ille nobilis est consanguineus uester: accesserūt propius ut depositū sepe lrent. **A**d quos ille de patibulo clamauit. **D**eposite me: adhuc eū uiuo. **E**stimantibus illis quia fantasma esset: subiūxit. **N**olite timere: quia homo xp̄ianus sum. **D**epositor uero sic ait. **M**odicū obsequi ego peccator deo impendi: propter quod miseratus est mei. **S**ingulis diebus tres orationes dñicas cum totidem ueniis sancte trinitati dicere consueui: angelica salutatione premissa. **Q**uāq; uero orationes cum quinq; ueniis et ane maria quinq; uulneribz xp̄i. **S**imili modo unā orationē dñicam angelo cui cōmissus sum. **I**tem eōdem modo unā orationē dñicam corpi xp̄i. quod singulis diebus conficatur per uniuersum mūdū: quatenus in fine uite mee tanto uiatico muniri mereer. **Q**uod et dñs prestabit michi sua misericordia. **U**nde rogo ut uocetis michi sacerdotem: a quo illud suscipiam. **Q**ui cum uenisset confessione premissa cōmunicauit: moxq; sp̄m̄ emittens. ad eum cui incorporatus fuerat felicitate migrauit. **Q**uem i cimiterio sepelientes: tam grande miraculū diuulgauerūt ubiq;. **N**o Bene iam ex hoc considero q; sacra cōmunio salus sit mētis et corporis. **M**o **Q** salus sit mētis

habes exemplū in distinctione scdā.
caplo decimo sexto. de milite remensi
qui eius esu compunctus est ad peni
tentiam. *Quod uero salus sit corporis nō
solum exemplū est nobis miles p̄sens
sed et subiecto plenius cognosces ex
emplo. de ancilla sacerdotis q̄ grā
dñi corpus sensu recepit. I.*

Anno preterito in uide ciuitate
westfalie cum ancilla sacerdo
tis de domo sero exiret. et dyabolū in
forma cuiusdam a quo amabatur
conspiceret: et aspectu illius horrens
se signauit. et monstrū mor disparu
it. Cui dyabolus iterū apparens ait.
Si non fecisses hoc signū. domū uia
non intrasses. Quam cum uocaret
et illa exire rēueret: subiūxit. Tolle
uestem istam. Erat enī stragulata.
Que tam in uoce qm̄ in horrore dy
bolū intelligens retrorsū cecidit:
et sensum penitus amisit. Sacerdos
uero hostia quasi pro remedio nutēs
in os eius non benedictam. cū nichil
ei prodesset: digito salua madefacto
corpus dñi tetigit. Quem cum in os
misisset mulieris. mor illa sensum
recepit: locuta est et sana surrexit.
Hec apud nos canonicus quidam
premonstratensis recitauit: asserēs
se eodem tempore fuisse in predicta
ciuitate. Predictū miraculū etiam
audiri a quodam religioso abbate
nigri ordinis. *Aduerte nūc quātū
consequētur honoris xpi corpus ho
norantes. De milite qui coram xpi
corpore in luto uentā petēs inuidia?*

Tempore non sensu. II.
Casinatis inter philippum et

ottonem. dñs wido cardinalis aliquñ
abbas cisterciensis cū missus fuisset
coloniā ad confirmandā electio
nem ottonis: bonam illic consuetu
dinē instituit. Precepit enī ut ad ele
uationem hostie. omnis populus i
ecclesia ad sonitū uole ueniam peteret:
sic q̄ ad calias benedictionē prostra
tus iaceret. Precepit etiam ut quocū
q̄ corpus dñi deferendum esset ad in
firmū. scolaris siue campanarius sa
cerdotem p̄cedens per uolam illud p
deret: sic q̄ omnis populus tam in
stratus qm̄ in domibz xpm̄ adoraret.
Retulit eis eodem tempore caliam sa
tis miraculosam. Miles quidam in
francia tante fuit deuotionis: ut quo
cūq̄ xpi corpus eleuari siue deferri
uideret. prostratus illud adoraret. Co
tigit ut die quadam uestibus suis
preciosis indutus intraret ciuitatē.
Cumq̄ platea in qua equitabat mi
nus esset lutosā: ex improviso obuiā
habuit corpus dñi. Quo uiso modicū
intra se deliberans ait. Quid facies
modo? Si in tanta profunditate te p
straueris. perditā sunt hec uestimenta
tua: si uero non descenderis saluber
rime consuetudinis tue transgresso
rem te semper accusabit conscientia.
Quid plura? Preualescēte deuocōe
de equo prosiliens in lutū se misit: in
quo flexis genibus manibus eleua
tis xpi corpus adorauit. Et quia dul
cissimus dñs honorantes se nō solū
in futuro remunerat. imo etiam in
presenti nō nūquam rehonorat: hoc
egit sua potentia. ut totius luti nec
una quidem gutta uestimentis eius

adhereret. Tunc equum cum multa admiratione resurgens: amplius confortatus in fide dei glorificauit. **S**imile contigit cuidam religiose femine in provincia nostra. **1°** Satis delector in istis mirabilibus. **2°** Hoc etiam noueris quia sicut dominus sua sacramenta ut predictum est honorantibus repperit honorem: sic blasphemantibus illa nonnunquam in presenti penalem induunt confusionem. **de hereticis qui in ecclesiis furati sunt corpus domini vno propter hoc suspensio**

Non est diu quodam. **In** sub scemate religionis uenientes in dyocesi colonienfem: in diuina ecclesia corpus domini furati sunt. De reliquis uero ornamentis calicibus libris. siue indumentis sacerdotalibus: nulla eis cura fuit. Ex quibus unus in provincia nostra deprehensus. et ubi nam fecisset corpus domini requisitus: respondit. Inluminatum illud. Propter quod miser suspensus: proiectus est in cloacam inferni. Inproxima uero synodo a domino engilberto episcopo preceptum est: ut in omnibus ecclesiis dyocesis sue corpus domini sub clausura seruaretur. **2°** Quid est quod heretici hoc sacramentum tam uehementer persequuntur? **3°** Quia fideles illud ante omnia uenerantur: idcirco heretici idem sacramentum illis in odium maxime exortantur. Multa in distinctione quinta. capitulo uicesimo secundo. de errore hereticorum dixisse me recolo: et forte nimis. timeo enim aliquis ibi posse scandalizari: sed quidquid ibi dictum est: sicut testis est michi

dominus dixi ad gloriam christi atque catholicorum. et ad confusionem hereticorum. **2°** Satisfactum michi fateor. quantum gratie mereantur digne communicantes: nunc ad indignis conficientes sermo procedat. **3°** Prius tibi ex scripturis ostendam quoniam periculose. et quoniam grauitate peccent sacerdotes indignis conficientes. **de sacerdotibus digne conficientibus. 1°**

Sicut legitur in libro regum. Oza sacerdos bobus recalcitrantibus ad arcam ne declinaret manum extendit: et mox super temeritate eius dominus occidit. Dicitur eadem nocte fuisse cum uxore sua. Si sacerdos accedens ad arcam figuralem subleuandam ob iam dictam causam morte multatus est: quid putas pene merentur sacerdotes adulteri et fornicarii manibus uerum christi corpus tangentes? Si iohannes ut ait augustinus a pueritia in heremo conuersatus. in utero matris sanctificatus. ausus non fuit illum tremendum et reuerendum angelis domini uerticem tangere: quomodo tu peccator et pollutus. non dico uerticem. sed totum christum deum et hominem non solum tangere. sed in ergastulo pollutum corporis quasi includere et in carne rare presumis? Multa alia contra malos sacerdotes proferre tibi posset testimonia: sed magis te edificant exempla. **de sacerdote in hademare qui carbonem uisus est manducare in**

In precepto sacramenti. 1° hademare uilla dyocesis treuerensis. cum quidam sacerdos

qui adhuc uult missam celebraret: theodericus monachus eberbacensis in hora sumptionis carbonem ingerimus illum uidit masticantem. Et enim sacerdos simplex et rectus: et multa ei diuinitus reuelantur. Existente me anno preterito cum abbate meo in eadem uilla. habet enim domus de eberbacho grantiam in predicta uilla. et ad eum spectat diuina illic procurare: retulit nobis magister gracie dicens. Tantum pecunie oportet me dare predicto sacerdoti. ne ecclesia diuinis careat: est enim homo uite puer se ac luxuriosus: tres missas frequenter in die celebrans. Cui abbas respondit. Prius ei darem pecuniam ne celebraret. Qui enim manducat et bibit indigne: iudicium sibi manducat et bibit. **No** Quid significat quod carbonem uisus est manducare? Sumunt ne mali corpus domini? **Mo** Sumunt sicut et boni: sed tantum sacramentaliter. Carbonem ignis creat: et est carbonem ex tinctus ignis uitam eternam. Et enim indigne christi corpus tractat et manducat. gehennam sibi preparat: et nisi tanta culpa peniteat: erit in combustionem et cubus ignis eterni. **De sacerdote frisone qui calcauit super corpus**

Retulit michi anno domini. **lv**. preterito prelatus quidam religiosus de partibus frisie rem miris horrendam de quodam sacerdote. Habebat enim manus tam tremulas. ut corpus domini non nisi per fistulam posset sumere. Die quadam cum ex eius manibus sacramentum super terram cecidisset: timens ne ab aliquo posset uideri

qui culpam prodideret: timens etiam ecclesie sue plus quam anime: pede illud diatutur conculcasse. **No** In omnibus christi passionibus non legi talem contemptum. **Mo** Idcirco dicit augustinus super illum locum. dederunt in escam meam fel. de crucifixoribus eius. Quibus similes sunt indigne inquit sumentes et consumentes. Grauius enim peccant contempnentes christum regnantem in celis: quam qui crucifixerunt ambulantes in terris. Quod uero ab eis conculcatur: alibi dicit. Conculcat christum qui libere peccat. et qui eo indigne participat. **No** Si mali sacerdotes christi corpus in altari ut michi uidetur crederent: nunquam talia presumere. **Mo** Quidam credunt quidam non credunt. Ut enim taceam de malis: de bonis sacerdotibus referam tibi exemplum. **De petro medico qui sub specie panis non credidit esse sacramentum et non rem sacramentum. lvi.**

Colonie in ecclesia sancti Andree canonicus quidam extitit ordine sacerdos. arte medicus: nomine petrus. Cum die quadam quidam ex eius canonicis infirmus. eo presente esset communicaturus. et ei sacerdos diceret: credis hoc esse uerum corpus domini. quod natum est de uirgine. et pro te passum in cruce: et ille responderet. credo. prefatus petrus utraque uerba notans expauit. Postea solus conueniens euerhardum scolasticum ecclesie. qui et ipse communioni intererat. ait. Interrogauit sacerdos infirmum illum bene. et respondit ille bene: Etiam inquit. Quod aliter credit hereticus est. Tunc petrus euulans. petrusque tundens. exclama

uit dicens. *Ve michi misero sacerdoti: quomodo habuistis missas celebrari: Nam usque ad hanc horam putabam specie panis et uini post consecrationem tantum esse sacramentum. id est signum et representationem domini corporis et sanguinis. Postea uero ad delectionem eiusdem ignorantie que nimis erat crassa in honore beate marie magdalene in stolungasse capellani et hospitale in quibus nunc habitant predicatorum edificauit. Si uero sacerdos litteratus et bone ad modum uite. sic errare potuit. "quid dicam de idiotis et malis." **no** Si ipse in altari tam a malis quam a bonis tractatur et sumitur: puto quod malos ualde indigne respiciat. **no** Respectus christi non potest esse sine misericordia secundum subsequens exemplum: quod periculosius est faciem auertit ab eis. *de sacerdote malo a quo ipse christus in missa faciem auertit. Iohn.**

Sacerdos quidam cum missam diceret. et christi corpus in manibus haberet: quidam ex circumstantibus in manibus eius puerum uidit faciem ab eo auersam. Quod ubi agnouit: auersionem eandem merito peccatis suis imputans turbatus est: ita ut dicere posset cum psalmista. *Aueristi faciem tuam a me. et cetera. Spe* ro quod postea uitam suam emendauerit. Quibusdam etiam sacerdotibus indigne conficiantibus. pius dominus sacramentum subtrahit: ne sibi ad iudicium illud sumant. *De erwinio sacerdote qui corpus domini in missa perdidit.*

Quidam sacerdos. *Iohn.* nomine erwinus. colonie in

ecclesia beati petri ad altare sancte crucis missas celebrare consuevit. *Hic* cum die quadam post factam transubstantiationem hostiam deponeret: de altari rotabatur. Quam cum ubique circa altare querebat. et populus cum eo: non est inuenta. Haurit dubium quin per manus sanctorum angelorum perlata sit in sublimem altarem dei: ne sacerdos luxuriosus eam sumeret ad suam dampnationem. Habebat enim concubinam suam manifeste. Simile habes in distinctioe secunda. capitulo quinto. Alii sunt sacerdotes circa sacramentum altaris tam negligentes et tam inuenoti: ut ex consuetudine corpus domini conficiendi. a ceteris aliis non discernant. *de*

Abbas damiel *carnem. Iux.* de sconauia cum prior esset apud nos: sicut ipse nobis retulit celebrandi gracia capellani sancti reynoldi que sita est iuxta ecclesiam sanctorum apostolorum in colonia intrauit. Qui cum sacerdotalibus fuisset indutus. et populus ad audiendam missam per uolam conuocatus: cum calicem prepararet. particulam crude carnis illi intrinsecus reperit adherentem. Territus ualde cum deliberaret utrum sibi esset celebrandum uel cessandum: populum timeans scandalizare si uestes exueret. panem calicem superposuit. uinum et aquam infudit: sicque celebrans totum simul simpliciter. Data missa requisivit ab inclusa cui calix commissus fuerat: quis nouissime in

eodem calice celebrasset. Que respondit
 Dñs talis ex nomine eū designans. E
 rat enī dicte ecclesie sanctorū aplōrū
 canonicus. sacerdos secularis minimis
 modicū uel nichil habens religiosita
 tis. deuotionis. siue diuini timoris.
 Ego puto me eidem misse inter fuisse
 Confessus est nobis prefatus daniel
 et si tūc non michi: nūq̄m se in aliq̄
 missa tantū habuisse consolationis
 ante uel postea quantū nulla. Postea
 a cum idem bertolfus hospitaretur
 apud nos abbas noster negligenti
 am ei recitauit: sed nescio qualiter
 deo satisfecerit. **No** Melius esset tā
 misere uite sacerdotibus tacitis ūbis
 et remota intentione simulatorie
 celebrare. **No** Plus istos quedam
 auctoritas dicit peccare: quia nichil
 simulatorie uel aliter q̄m institutū
 est in ecclesia in hoc sacramēto fieri
 debet. Idem sentiendū est de hys qui
 sine ordinibus celebrant. **No**. Unde
 hoc probas. **No** Ozias rex iuda cū
 ex nimio feruore deuotōis officium
 sacerdotale sibi usurparet: a dño le
 pra percussus est. Non puto quin mlti
 siuere sub eo mali sacerdotes idigne
 offerentes: qui tamen puniti nō sūt.
 Ex pena cognoscitur culpa. Audi de
 hoc recens exemplum. **De sacerdote**
sine ordinibus celebrāte cui sac' ignis
sicut michi man' exussit. lx.
Sicut michi man' exussit. **lx.**
 recitauit idem daniel sup̄ dictus
 clericus quidam quādo parisijs stu
 diuit horrendū satis spectaculum ī
 ecclesia sancte dei genitricis marie
 populo prebuit. Nam sacer ignis pe
 ne manus eius denouauerat. Quem

secretius cum campanarius interro
 gasset: sacerdos subiūxit. Numquā
 sacro crismate manus iste peruncte
 sunt. Sentiens ille spiritu prophetico
 se deprehensum: confessus est culpam.
 Quantū xp̄o tanta presumptio displi
 ceat: sequens exemplū manifestat. **De**
alio qui sine ordinibus celebrans
crucifixū uidit lacrimātem. lxi.

Dyaconus quidā steinueldensis
 de ordine premonstratensi. ger
 hardus nomine apostotans. circa q̄
 tuor tempa se ordinē sacerdotalem
 suscepisse finxit: et colonie in basilica
 sancti michaelis que in porta martis
 posita est. quasi primā missam instru
 ente cū sacerdote miserimus celebra
 uit. Ego eidem misse tunc scolaris in
 ter fui et multas recepi oblationes.
 Confessus est postea sacerdoti qui ei
 assistit. a quo ego audiui: q̄ quociens
 se uertit ad populū. crucifixū contra
 se stantem uidit lacrimātem. Est
 enī ymago eadem antiqua et sculpi
 ta: magna satis. Nam pius dñs q̄
 olim fleuit super malicia ruiture
 ciuitatis iherusalem: et de presump
 tione tanta lacrimat dignatus est.
 Ex lacrimis uero ymaginis diuine
 considerans magnitudinē culpe. pe
 nitentia ductus sedem apostolicam
 petiit: et in eadem uia uitam finit.
 Hec dicta sufficiant de sacerdotibus
 indigne conficientibus. De indigne
 sumentibus aliqua tibi dicam exem
 pla. **Quomodo eucharistia sumi**
n debeat. lxi.
Ierodo precepit dñs agnū pascha
 lem comedi assum igni: et cū lactus

agrestibus. remibusque succinctis. Si
de agno figurali per significationē
hec precepta sunt: quomodo aliquis
audebit accedere ad esum ueri agni
sine igne caritatis: sine amaritudi
ne cordis. et castitate corporis. **Ar**
chodemus attulit mirre et aloes quasi
libras centum. et inuoluit dominum syndo
ne munda. et post sepeliuit in monu
mento nouo in quo nondum quisque
positus fuerat: et tu quisquis in pec
catis es sine mirra et aloes. id est sine
amaritudine penitentie. cordis que
contritione. dominum in sepulchro fendo
reponis. **A**gnus paschalis decima
die mensis tollebat. et quartade
cima immolabatur: per quod ostendi
tur quod non debet accedere ad eucharisti
am. nisi qui impleuerit precepta decalo
gi et precepta quatuor euangeliorum.

Audi nunc quid mereantur indigne co
municantes. **De conuerso uirico qui car
bones sumit uisus est loco sacramenti.**

In huiusmodi conuersus quidam. **I**tem.
fuerat nomine uiricus. **H**ic ante con
uersionem male uixit: et in ordine se
modicum emendauerat. **D**ie quadam
cum iret ad sacram communionem
cum ceteris fratribus: in hora illa qua
ei sacerdos corpus domini porrigebat. ali
us quidam conuersus religiosus ui
dit in os eius mitti non sacramentum
sed carbonem nigerimum. **R**acionem
supradictam capitulo quinquagesimo
quarto. hic assigna. **Q**uodam dominus
corpus suum sumere non sinit: ut cul
pam eorum manifestet. **De monacho
proprietaryo qui corpus domini nostri ihesu
christi sumere non potuit.** **I**tem.

Uix duo anni sunt elapsi quod con
uersus quidam de ordine nostro
grauiter infirmatus est. in pictauia
domo que dicitur fumoringens. **C**uius
confessione cum abbas audiisset. cum
que satis diligenter ad emundationem
conscience monuisset: allatum est
ei corpus domini. **Q**uod quidem aperto
ore suscepit: sed os ad manducandum
claudere non potuit. **M**irantibus uni
uersis qui aderant. sacerdos sacramen
tum extrahens alteri dedit infirmo:
quod ille deuote satis sine omni ipe
dimento suscepit. **N**on multo post

conuersus idem mortu
us est: et causa salutem eius impedies
declarata est. **N**am quicquid solidi non
argentei. sed erei. cum esset abluen
dus circa eum inuenti sunt. **N**on
enim ei licuit habere pecuniam. **E**t
glorificauerunt deum uidentes hec.
Ad mandatum uero abbatis in capto
sepultus est et super eum idem solidi
proiecti. dicentibus omnibus qui ade
rant. pecunia tua tecum sit in per
ditionem. **H**ec cum idem abbas reci
tasset in proximo capitulo generali:
subiunxit. **E**t ut sciatis nullam fuisse
infirmam in causa. quare corpus
domini sumere non posset: eadem die
gallinam integram comedit. **E**t
mo tibi iam satisfactum quod sub spe
cie panis sit uerum corpus christi. et sub
specie uini post consecrationem uerus
sanguis christi: et quod digne conficiētes
atque sumētes mereantur gratiam.
indigne uero culpam. **N**o. **E**tiam
si de his dubitarem: amodo dubi
tare non possem. **M**o **D**icam tibi

in fine mīe huius distinctionis **I**ntū
deo placeat si mūde et sollicitē fuerit:
que tanto sacramento fuerint neces
saria. **De hostia que in bell de corpali
resiliuit ob uermē i ea decoctū.** **lxx**
Circa hoc biennū iuxta coloniā
in uilla que uelle uocatur. ges
tum est quod dico. Die quadam cū
sacerdos missam celebraret et dicto e
wangelio ut secularibus mos est. mi
nistrante scolare hostiam patene su
perpositam super corporale locasset:
mor illa resiliuit. Putans hoc sacer
dos casu accidisse neq; hostiam bene
locatam. denuo eam superposuit: q̄
remocius eo intente resiliuit quam
prius. Cumq; tertio id temptasset:
quasi turbine impulsa proiecta est
de altari. Quo uiso territus est ualde:
et se tanto ministerio indignū repu
tans. precepit scolari. ut eadem hostia
reseruata aliam superponeret: qm̄
et consecrauit. Dicta uero missa col
lens secum hostiam predictam colo
niam properauit: inueniensq; p̄
ores apud sanctos apostolos hostiā
eis ostendit: quid de ea actum sit re
ntauit. Cunctis causam mirantib;
vnus clericorū hostiam contra lucē
leuans: maculam in ea contēplatus
est. Quam cum in aspectu multorū
fregisset: ciner qui vulgo pediculus
parietinus dicitur. apparuit in ea
decoctus. Et glorificauerūt deū om
nes qui aderant. Hanc dubiū quin
a sanctis angelis reiecta sit: qui nō
sunt passi. ut panis tam fetido uer
miculo corruptus: per ministeriū
sacerdotis transiret in corpus dñi sui.

Helwicus prior montis scē walbur
gis. testatur se eandem hostiam ui
disse. Sacerdos adhuc uiuit: qui mi
chi minus credit: interroget illū. Vi
des quanta sit negligentia sacerdotū
nōrū. Olim sacerdotes legales ad
panes propositionis agros qm̄ exco
lebant: seminabant. tritabant.
molebant. pinsebant. panes forma
bant. et coquebant. Erant q; de simi
la mūdissima. Atamen in illis pan
ibus sola erat figura. Hec modo pa
nes sub quib; est ueritas id est corpus
xpi post consecrationē. modo pinse
formant et coquūt negligentē uxo
res campanariorū: et ideo tales eue
niūt negligentie. Vnde cum abbas
noster die quadam celebraturus esset
missam in quadam ecclesia. et essent
hostie nigerrie: aut campanario.
De quo grano sunt hostie iste. Res
pondente illo. de auena. noluit celebra
re: ualde arguens illum. dixit q; nich
il ibi fieret. **Mo** Quid sentiendū est
de spelta. **Mo** Requisitus de hoc dñs
papa honorius per litteras cuiusq;
abbatis ordinis nri. respondit. spel
tam magis pertinere ad ordeū qm̄
ad triticū. De corporali uero tibi etiā
referam exemplum. **de corpali quod
ob tactū scintillalis impregnate sāgne
am contraxit maculam.** **lxxi.**
In domo quadam sancti monialium
cum custos cenobij eiusdem femina
religiosa. die quadam corporale la
uisset: nomenclata quedam que ei
ad solaciū fuerat deputata cum ea
lotum extendit ad siccandum. Ad
cuius tactum mox macula sāguis

apparuit. Quia uisa custos iterum
corporale lauit et maculam abluuit:
sed mox ut uenecula manu apposu-
it. mox eadem apparuit. Delatū est
miraculū ad magistrā: mūcte
sunt orationes. reuelata est causa:
quesitum est et inuentū. Fuerat e-
m̄ impregnata occulte: et ideo tac-
tu corporalis indigna. Quātū deo
mūde manus placeant ad idem mi-
nisteriū. sequens docet exemplum.
**De corporali quod godeschalcius p̄ medi-
ū et diuina uirtus reparauit.**
Godeschalcius **Capl' lxxvii.**
de uolunusteine cuius supra
memini. cum die quadā corporale
cū sacrista extendisset ad policiendū.
illud q̄ per mediū r̄pisset: custos
illud complicans in theca reposuit.
Postea illud explicans cū integrū
reperisset miratus est ualde: sancti-
tati predicti sacerdotis illud ascribens.
Quantū gratie in exercitatione uni-
us corporalis meruerit uirgo de qui-
to: habes supra in distinctione sep-
tima. caplō uicesimo. Igitur pascha
nr̄m imolatus est xp̄s. Ip̄e cū uerus
est agnus: qui abstulit peccata mū-
di. Sine esu huius agni securi non
egrediemur de egypto: id est de hoc
mūdo. Differentia et modus comē-
tionis uēlata sunt. Sic illū come-
dere studeamus. ut eius uirtute de-
relecto nr̄e religionis puenire uale-
amus in terram uere promissionis.
in qua per qm̄ et cū ip̄o ultimū et
eternū pascha celebrare mereamur.
Amen. **Explicit nona distinctio
de Sacramento corporis dñi xpi.**

**Incipiunt capitula deame distinctionis
de miraculis. Caplū.**
Did sit miraculum. **primū.**
a quo uel a quibus fiant. seu
in quibus. que etiam sit causa miraculorū.
De winando qui infra unam horā
ab iherusalem translatus est in dyoclesim
leodiensem. **iii.**
De monacho idota qui in sompnis
accepit gratiam predicandi. **iiii.**
De clerico qui per minucionē litteratu-
ram perdidit. et rursum recepit eandē
anno reuoluto sanguinē minuendo.
De conuerso eberbacense cuius
tactu infirmi sanabantur. **vi.**
De monacho contemptore temporalū
cuius tactu uestimentorū infirmi curabāt.
De rustico foruati in hermersbach **vii.**
incluso et per sctū iacobum liberato.
De abbate qui in caritate a **viii.**
monacho suo admonitus carnes comedit.
De monacho qui carnē fendū **ix.**
cepit comedere cum abbati suo obedire
nollet ad esum carnū. **x.**
De femina a demonio liberata et
ab eodem ob inobediētiā confracta.
De demone quem albertus **xi.**
scodehart ioculariter eiecit. **xii.**
De theoderico milite de rulant qui in
fluxu sanguinis laborans saracenos
miraculose fugauit. **xiii.**
De milite cuius uinea collecta ob
perfectionē deminationis repleta est
miraculose. **xiiii.**
De conuerso cuius oratione olla
confracta miraculose reparata est.
De conuerso ob cuius **xv.**
obediētiā pisa in agro sicans mira-
culose uersa est. **xvi.**